

Biuuletyn

informacyjny

7-8/2022

**Krajowy Plan Odbudowy
i Zwiększania Odporności**

**Polskie rolnictwo
z nadzwyczajnym wsparciem UE**

Bioasekuracja – obowiązki hodowców

Rozwój usług rolniczych

**Dofinansowanie inwestycji zabezpieczających
przed zniszczeniem potencjału gospodarstwa**

**Pomoc z PROW dla poszkodowanych
przez klęski żywiołowe lub ASF**

KRAJOWA PIELGRZYMKA ROLNIKÓW
DOŻYŃKI JASNOGÓRSKIE

Ogólnopolskie Święto Dziękczynienia Bogu za Plony

3 - 4 września 2022 r.

W numerze:

MRiRW

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	4
Polskie rolnictwo z nadzwyczajnym wsparciem UE	6
Ustawa o rolnictwie ekologicznym	8
Pomoc dla producentów jabłek	8
Powierzchnia upraw nasiennych w Polsce	10
III Krajowe Dni Pola	12
Ostropest plamisty	14
Program ochrony wód przed azotanami	16
Pomoc dla producentów świń	17
Bioasekuracja – obowiązki hodowców	18
Identyfikacja i rejestracja zwierząt	20
Laboratoria PIORiN	21
Odpuść na wsi	23
Posiedzenie AGRIFISH	24
Rozmowy polsko-niemieckie	26
O aktualnych wyzwaniach dla europejskiego rolnictwa	27
Inteligentne Rolnictwo	29

ARiMR

Rozwój usług rolniczych	30
Dofinansowanie inwestycji zabezpieczających przed zniszczeniem potencjału gospodarstwa	32
Pomoc z PROW dla poszkodowanych przez klęski żywiołowe lub ASF	33

KOWR

Spółdzielnie energetyczne	34
---------------------------------	----

KRUS

Korzystne zmiany	37
Moja Wizja Zero	39

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

HENRYK KOWALCZYK, wiceprezes Rady Ministrów, minister rolnictwa i rozwoju wsi

Szanowni Państwo!

Trwająca wojna w Ukrainie niesie ze sobą szereg problemów gospodarczych oraz w branży rolnej nie tylko w Polsce, ale także na całym świecie. W dalszym ciągu nie został rozwiązany najważniejszy problem dotyczący wywozu zboża z Ukrainy. Na razie nie ma żadnej konkretnej pomocy Unii Europejskiej w tym względzie. Jak wielokrotnie zwracałem uwagę nasze zdolności przeładunkowe i transportowe dają maksymalne możliwości tranzytu około 1,5 mln ton zboża miesięcznie. Natomiast miesięczne potrzeby Ukrainy określane są na 4,5 do 5 mln ton.

Dlatego też nieustannie apelujemy do Unii Europejskiej o dostarczenie kontenerów do przewozu zboża i urządzeń przeładunkowych.

Również zapowiedź amerykańskiego prezydenta Joe Bidena budowy w Polsce silosów na ukraińskie zboże była, jak na razie, bardziej deklaratorywna. Tymczasem jest bardzo wiele konkretnych problemów. Z naszej strony wskazujemy miejsca, gdzie mogłyby powstać takie silosy, np. tam gdzie są jeszcze szerokie tory, bo tam jest najłatwiej przywieźć zboże z Ukrainy i je zmagazynować. Tych miejsc mamy dość dużo. Czekamy jednak na konkretne propozycje rozwiązań.

Jak skomplikowanym zagadnieniem jest przewóz zbóż z Ukrainy do polskich portów świadczyć też może ilość zagadnień technicznych niezbędnych do realizacji tego celu. Dlatego zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów powołany został w czerwcu br. Międzyresortowy Zespół do spraw Transportu Produktów Rolnych i Spożywczych z Ukrainy, który przeanalizował sytuację w zakresie możliwości transportu produktów rolnych i spożywczych z terytorium Ukrainy. Najważniejsze do rozwiązania są problemy logistyczne w trzech głównych miejscach: na przejściach granicznych, w transporcie kolejowym i w portach. Zdajemy sobie sprawę z tego, że zboża są niewalczymym produktem w przeciwdziałaniu wizji głodu w Afryce i krajach arabskich. Dlatego musimy rozpatrywać różne rozwiązania i szukać nowych możliwości. Z pewnością czas nas goni, ale tak skomplikowanej operacji nie da się zrealizować z dnia na dzień, czy nawet z tygodnia na tydzień.

Obecnie, pomimo niewielkich ilości zbóż z Ukrainy, które przekraczają naszą granicę, pojawiają się zarzuty o niekontrolowany import zbóż do Polski.

Polska jest pierwszym krajem, który przyjmuje ukraińskie zboże i stopniowo zostaje ono wysyłane dalej. Z tego powodu mogą występować zakłócenia

na rynku, ale będą to zakłócenia krótkoterminowe. Nawet, jeśli zboże stanie się w danym momencie, to apeluję by go nie wyprzedawać, bo w drugim półroczu sytuacja może być bardzo trudna, cena może wzrosnąć, bo może brakować zboża na świecie.

Po raz kolejny zwracam uwagę, że musimy pamiętać o pomocy Ukrainie w wysyłce jej zboża. Musimy też mieć pełną świadomość zagrożenia głodem w Afryce i krajach arabskich. Głód może bowiem spowodować w krótkim czasie, już na jesieni, nową falę migracji do Europy i to na bardzo dużą skalę.

Jednocześnie chcę zadeklarować polskim rolnikom, że po żniwach będziemy starali się zapewnić im skup zboża i magazynowanie.

Niezależnie od tych wszystkich wydarzeń trwa normalna, systematyczna praca nad kolejnymi propozycjami rozwiązań służących wzmocnieniu naszego rolnictwa.

Pod koniec czerwca odbyły się konsultacje Planu Strategicznego dla WPR. Uczestniczyli w nich posłowie z Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi Sejmu RP oraz przedstawiciele organizacji rolniczych reprezentujących sektor produkcji roślinnej i zwierzęcej.

Omówiliśmy propozycje wprowadzenia nowego systemu punktowego w ramach ekoschematów.

Przedstawiona propozycja zmian zakłada zastosowanie systemu punktacji, której podstawą są nakłady ponoszone przez rolnika realizującego dany ekoschemat. System powinien być przejrzysty i zrozumiały. Osobiście opowiadam się za dopłacaniem do płodozmianu, do stosowania nawozów naturalnych, bo te działania służą rolnictwu i środowisku. Szczególną uwagę zwracam na znaczenie dbałości o glebę. Wystarczy spojrzeć na skutki np. suszy, które są zupełnie inne na glebach użytkowanych w sposób zrównoważony, a inne na glebach gdzie stosowana jest monokultura.

Proponowane zmiany Planu Strategicznego WPR 2023-2027 to nowy system punktacji w odniesieniu do ekoschematu – Rolnictwo węglowe oraz niektórych gatunków zwierząt objętych ekoschematem – Dobrostan zwierząt.

Pozostałe ekoschematy tj. Obszary z roślinami miododajnymi, Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin, Biologiczna ochrona upraw, Retencjonowanie wody na TUZ, nie będą objęte systemem punktowym.

Rolnictwo ekologiczne zostało przeniesione do II filara WPR i będzie realizowane jako zobowiązanie wieloletnie.

W przypadku ekoschematu – Rolnictwo węglowe, zaproponowaliśmy, aby była to interwencja łącząca kilka praktyk tj.: ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt, międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe, opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia – wariant podstawowy i wariant z wapnowaniem, zróżnicowana struktura upraw, wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji, stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo oraz uproszczone systemy uprawy.

Ponadto zaproponowaliśmy, aby ten katalog został rozszerzony o nową praktykę dotyczącą wymieszania słomy z glebą.

Do każdej z tych praktyk zaproponowaliśmy przypisanie odpowiedniej liczby punktów, które odpowiadałyby wysokości proponowanej stawki za daną praktykę. Punkty będą przyznawane do każdego ha, na którym realizowana byłaby dana praktyka. Zaproponowano również określenie warunku dostępu do ekoschematu.

W przypadku ekoschematu – Dobrostan zwierząt zaproponowaliśmy, aby systemem punktowym objąć bydło i świnie, jednak punktacja byłaby zróżnicowana zarówno pomiędzy gatunkami zwierząt, jak i w obrębie gatunku. Pozwoli to na odzwierciedlenie rzeczywiste ponoszonych kosztów i utraconych dochodów, które są znacznie zróżnicowane w zależności od gatunku i grupy technologicznej zwierząt. Zaproponowaliśmy też, aby warunkiem przystąpienia do realizacji ekoschematu była realizacja praktyki polegającej na zapewnieniu zwierzętom zwiększonej powierzchni bytowej w budynkach o co najmniej 20 proc. Ponadto, rolnik będzie mógł z menu praktyk dedykowanych danej grupie zwierząt wybrać te, które chce realizować. Warunek ten nie dotyczyłby jedynie wypasu krów mlecznych.

Ważne jest to, aby w końcowym rozrachunku, przyjęte rozwiązania najlepiej służyły polskim rolnikom. Aby cały system zachęcał do właściwych praktyk i był przejrzysty.

Nie możemy też zapominać, że ekoschematy to system zachęt, a nie nakazów. Im lepiej je opracujemy wspólnie tym więcej rolników z nich korzysta. Temu służą konsultacje.

Opowiadam się za dopłacaniem do płodozmianu, do stosowania nawozów naturalnych, bo te działania służą rolnictwu i środowisku. Szczególną uwagę zwracam na znaczenie dbałości o glebę.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności

przyjęty przez Radę UE

Rada Unii Europejskiej 17 czerwca br. zatwierdziła Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). Celem strategicznym KPO Polski jest odbudowa potencjału rozwojowego gospodarki utraconego w wyniku pandemii, wsparcie budowy trwałej konkurencyjności gospodarki i wzrost poziomu życia społeczeństwa w dłuższym horyzoncie czasowym.

Cel strategiczny będzie realizowany w szczególności poprzez przyspieszenie rozwoju niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym, która w sposób odpowiedzialny wykorzystuje zasoby środowiska, a także poprzez rozwój oparty na wykorzystaniu rozwiązań cyfrowych.

Komponenty KPO

Do osiągnięcia celów KPO przyczyni się realizacja działań (tj. reform i inwestycji) w ramach sześciu komponentów KPO:

- A. odporność i konkurencyjność gospodarki;
- B. zielona energia i zmniejszenie energochłonności;
- C. transformacja cyfrowa;
- D. efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia;
- E. zielona, inteligentna mobilność;
- F. poprawa jakości instytucji i warunków realizacji KPO.

Kamienie milowe

Dla każdej reformy i inwestycji zostały określone kamienie milowe lub wskaźniki realizacji, które trzeba realizować, aby móc uzyskać kolejne transze z KE.

MRiRW odpowiada za realizację następujących kamieni milowych reform lub inwestycji KPO:

- opracowanie zasad terytorializacji wsparcia inwestycji wodociągowo-kanalizacyjnych na obszarach wiejskich w ramach KPO;
- opracowanie kryteriów wyboru przedsięwzięć w inwestycji A1.4.1;
- opracowanie zasad wykorzystania aparatury i transferu wiedzy instytutów nadzorowanych przez MRiRW;
- zwalczanie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorcami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych – nowa ustawa o *przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi*;

- wejście w życie nowelizacji ustawy *Prawo wodne* pozwalającej na budowę małych zbiorników retencyjnych bez konieczności uzyskiwania pozwolenia wodnoprawnego;
- przegląd śródkresowy rozwiązań prawnych dotyczących zwalczania nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorstwami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych.

Wymienione kamienie milowe nie nakładają na rolników lub mieszkańców wsi żadnych nowych opłat czy też podatków. Upraszczają natomiast część dotychczas funkcjonujących rozwiązań w zakresie powstawania infrastruktury retencji wodnej służącej rolnictwu i środowisku.

Inwestycje związane z rolnictwem

Budżet KPO wynosi 35,364 mld euro. W ramach tych środków zaprojektowano wiele form wsparcia dla rolników, przetwórców rolno-spożywczych, mieszkańców wsi oraz gmin wiejskich i miejsko-wiejskich.

Blisko 2,4 mld euro w ramach KPO planuje się przeznaczyć na:

- wymianę w gospodarstwach rolnych pokryć dachowych zawierających azbest;
- budowę i modernizację urządzeń melioracji wodnych i prace inwentaryzacyjne związane z opracowaniem bazy danych urządzeń melioracji wodnych i gruntów zmeliorowanych;
- wsparcie dla rolników na przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów rolnych, spożywczych oraz rybołówstwa i akwakultury;
- rozbudowę lub odbudowę mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw przetwórstwa rolno-spożywczego;
- budowę i modernizację centrów przechowalniczo-dystrybucyjnych produktów rolnych, rybołówstwa i akwakultury;
- inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie rolnictwa 4.0. i demonstracji z zakresu rolnictwa precyzyjnego oraz rozwiązań służących wdrażaniu Europejskiego Zielonego Ładu;
- wymianę słupów nośnych impregnowanych kreozotem na plantacjach chmielu;
- inwestycje z zakresu rozbudowy publicznego zaplecza analityczno-laboratoryjnego w sektorze rolno-spożywczym i infrastruktury analityczno-laboratoryjnej GIJHARS;

- budowy centrum zrównoważonego rolnictwa obszarów górskich i podgórskich;
- wykorzystanie danych satelitarnych i teledetekcji w rolnictwie;
- powstawanie, wykorzystywanie i rozwój e-usług rolniczych;
- modernizację i budowę infrastruktury wodno-kanalizacyjnej;
- adaptację, modernizację budynków/hal i wyposażenia oraz zakup środków transportu dla przewozu żywności przez organizacje pozarządowe, których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku – zajmujące się redystrybucją żywności i gotowych posiłków wydawanych nieodpłatnie oraz banki żywności.

Inwestycje niezwiązane z rolnictwem

Dodatkowo planuje się finansować ze środków KPO inwestycje infrastrukturalne służące mieszkańcom wsi, niezwiązane z rolnictwem, np.:

- rozwój i modernizację infrastruktury podmiotów leczniczych oraz rozwój usług zdrowia na poziomie powiatowym;

Budżet KPO wynosi 35,364 mld euro. W ramach tych środków zaprojektowano wiele form wsparcia dla rolników, przetwórców rolno-spożywczych, mieszkańców wsi oraz gmin wiejskich i miejsko-wiejskich

- inwestycje w sieci o dużej przepustowości na obszarach, gdzie występują ograniczenia w dostępie do internetu;
- cyfryzację i termomodernizację, wymianę źródeł ciepła i termomodernizację budynków szkół, bibliotek i domów kultury;
- poprawę dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3;
- dostarczenie taboru zeroemisyjnego dla połączeń autobusowych na obszarach ze słabą dostępnością transportową;
- termomodernizację budynków.

Nabory wniosków

Horyzont czasowy realizacji dokumentu zamyka się z końcem sierpnia 2026 r., ale większość inwestycji powinna się zakończyć przed 2026 r. Dlatego zarówno w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jak i w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) trwają intensywne prace, aby jak najszybciej uruchomić nabory w ramach inwestycji KPO. Pierwsze nabory wniosków MRiRW chce przeprowadzić już w III kwartale 2022 r.

Planuje się również znaczne uproszczenia w formularzach wniosków o przyznanie wsparcia oraz umożliwienie ich składania za pośrednictwem aplikacji bez konieczności wizyty w ARiMR, czy też wysyłania wniosków w wersji papierowej. Ministerstwo korzysta z propozycji usprawnień, które w ramach inicjatywy Polskiego Ładu pn. *Radykalne uproszczenia dla rolników* zgłaszali do resortu w I kwartale 2022 r. mieszkańcy wsi (w tym rolnicy) w odniesieniu do rozwiązań stosowanych w naborach organizowanych przez ARiMR w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) 2014-2020.

Trwają też prace nad systemem teleinformatycznym, który pomoże wnioskodawcom w wypełnieniu

i złożeniu wniosku o przyznanie wsparcia z KPO. Formularze wniosków mają być prostsze niż we wnioskach z PROW 2014-2020, bardziej zrozumiałe i z mniejszą liczbą informacji do wypełnienia, a tam gdzie to będzie możliwe – wnioskodawca zamiast wpisywać informację będzie mógł wybrać gotową odpowiedź z rozwijanej listy. System będzie „podpowiadał”, co należy w danym polu wpisać, a w wybranych polach – również wypełniał je automatycznie albo proponował sposób wypełnienia formularza w oparciu o dane, które osoba podała o sobie i swoim gospodarstwie, ubiegając się w ARiMR o nadanie numeru producenta rolnego (EP).

Aby móc złożyć wniosek o objęcie wsparciem, konieczne będzie posiadanie numeru producenta rolnego (EP), który nadaje ARiMR. W przypadku braku numeru EP, a chęci ubiegania się o wsparcie w ramach KPO – zachęcamy do kontaktu z ARiMR w celu uzyskania tego numeru.

Departament Strategii i Rozwoju
MRiRW

tel. 22 623 21 20

Zdjęcia: Backgroundstore-, Solvod.Stock.adobe.com

Polskie rolnictwo z nadzwyczajnym wsparciem UE

Rolnictwo europejskie musi obecnie zmierzyć się z wieloma problemami, które wpływają na jego efektywność. Pandemia COVID-19, wojna w Ukrainie oraz zmiany klimatu stanowią wyzwania dla systemu żywnościowego. W wyniku inicjatywy Polski popartej przez 11 państw członkowskich KE podjęła kroki umożliwiające nadzwyczajne tymczasowe wsparcie Polski w ramach EFRROW.

24 lutego 2022 r. rozpoczęła się agresja rosyjska na Ukrainę. Komisja Europejska (KE) w komunikacie z 23 marca 2022 r. zapewniła, iż mimo licznych problemów, zaopatrzenie w żywność UE nie jest zagrożone. Wydarzenie to jednak niesie za sobą znaczące konsekwencje dla światowych

rynków rolnych i w pewien sposób uderza także w polskich rolników.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w I kwartale 2022 r. zatrudnienie w sektorze rolniczym wzrosło o 6 tys. (0,4 proc.) w porównaniu do IV kwartału 2021 r., a spadło o 58 tys. (4,1

proc.) w stosunku do I kwartału 2021 r.

Rynki rolne jeszcze przed konfliktem można było określić jako niestabilne. Wkrótce przed inwazją na rynkach rolnych odnotowano znaczny wzrost cen, który oznaczał wzrost kosztów energii, nawozów i paszy dla zwierząt. Wybuch konfliktu, a także sankcje nałożone na Federację Rosyjską skutkowały jeszcze większym wzrostem kosztów środków produkcji, w tym pasz i nawozów, a także podniesieniem kosztów energii elektrycznej, które również bezpośrednio wpływać będą na przemysł przetwórczy.

Dalej idące obawy w związku z konfliktem podnoszone są w zakresie bezpieczeństwa żywnościowego w odniesieniu do nieprzewidywalności dynamiki wojny. Komisja zwracała również uwagę na bezpośrednie skutki wojny na obywateli UE. Mimo, że bezpieczeństwo żywnościowe nie powinno być zagrożone, to kwestia podnoszonych cen towarów stanowi może znaczący problem dla części Europejczyków.

■ Wsparcie rolnictwa w sytuacji nadzwyczajnej w ramach WPR

Podstawowym założeniem Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) jest wspieranie rolników i poprawa wydajności rolnictwa przez zapewnienie stabilnych dostaw żywności po przystępnych cenach, zapewnienie unijnym rolnikom odpowiedniego standardu życia oraz wspieranie zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi i przeciwdziałania zmianie klimatu. Właśnie te założenia stanowią podstawę do pomocy w sytuacji nadzwyczajnej, jaką jest wpływ obecnego konfliktu na rolnictwo.

Już w kwietniu 2022 r. Polska, wraz z jedenastoma państwami członkowskimi, zaproponowała uruchomienie nadzwyczajnego wsparcia ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Komisja Europejska, w nawiązaniu do inicjatywy państw członkowskich, w maju 2022 r. postanowiła opublikować wniosek zmieniający rozporządzenie (UE) nr 1305/2013 w odniesieniu do szczególnych działań mających zapewnić nadzwyczajne tymczasowe wsparcie w ramach EFRROW.

W swojej propozycji Komisja uwzględniła nadzwyczajny i tymczasowy mechanizm w ramach II filara WPR, który ma stanowić odpowiedź na problemy z płynnością finansową. Polska może wykorzystać na ten cel łącznie do ok. 115 mln euro środków EFRROW z przedłużonego o okres przejściowy na lata 2021-2022 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (ok. 180 mln euro środków publicznych – po uwzględnieniu współfinansowania krajowego wynoszącego ok. 65 mln euro).

Mechanizm ten ma stanowić jednorazową, ryczałtową zapłatę, której maksymalny proponowany poziom wsparcia wynosi 15 tys. euro, w przypadku, gdy beneficjentem będzie rolnik, oraz 100 tys. euro w przypadku, gdy beneficjentem będzie przedsiębiorstwo. Skumulowane wsparcie w ramach proponowanego działania nie powinno przekroczyć 5 proc. wkładu EFRROW w programy rozwoju obszarów wiejskich w latach 2021-2022. Wsparcie to musi być wypłacone do 15 października 2023 r., na podstawie wniosków zatwierdzonych do 31 marca 2023 r.

W swoich działaniach Komisja zdecydowanie podkreśliła, iż nowy instrument wsparcia powinien brać pod uwagę kwestie zmian klimatu i zmian zachodzących w środowisku, aby w przyszłości wprowadzenie sprawiedliwych i odpornych systemów żywnościowych w Unii Europejskiej było łatwiejsze.

Departament Wspólnej Polityki Rolnej

MRiRW

tel. 22 623 18 42

Zdjęcie: Curioso. Photography.Stock.adobe.com

Uprawiamy ekologicznie

Ustawa o rolnictwie ekologicznym z podpisem Prezydenta RP

28 czerwca br. Prezydent RP podpisał ustawę o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej, oczekiwaną przez cały sektor producentów. 7 lipca ustawa weszła w życie.

Ustawa, uwzględniająca szereg postulatów zgłaszanych w toku uzgodnień oraz konsultacji, wprowadza następujące zmiany:

- ułatwienia administracyjne dla rolników w procedurze uzyskiwania zgód na zastosowanie szeregu odstępstw od zasad produkcji

ekologicznej, dzięki którym zmniejszą się do minimum obciążenia administracyjne związane z wydawaniem tych zgód;

- ułatwienia w stosowaniu nawozów dopuszczonych do produkcji ekologicznej w innych państwach członkowskich;

- poszerzenie puli nawozów dostępnych do stosowania w Polsce dla wszystkich rolników, nie tylko ekologicznych;
- wprowadzenie mechanizmu zwiększonego wsparcia do stosowania ekologicznego materiału siewnego dla rolników ekologicznych.

Departament Rolnictwa Ekologicznego
i Jakości Żywności MRiRW
tel. 22 623 16 32

Zdjęcie: Bnorbert3.Stock.adobe.com

Pomoc dla producentów jabłek

Podsumowanie wdrażania mechanizmu

Celem wdrożonego mechanizmu, wprowadzającego pomoc finansową dla producentów jabłek deserowych uwarunkowaną sprzedażą owoców do zakładów przetwórczych, jest ograniczenie presji podaży na rynku jabłek deserowych. To z kolei miało przeciwdziałać nadmiernemu spadkowi cen jabłek. Termin dostaw jabłek do przetwórców upłynął 23 czerwca br.

Rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2022/467 z 23 marca 2022 r., przewidującym nadzwyczajną pomoc dostosowawczą dla producentów w sektorach rolnych (Dz. Urz. UE L 96 z 24.3.2022 r.

s. 4), Komisja Europejska (KE) wprowadziła możliwość zastosowania przez państwa członkowskie uregulowań, które pozwalały na udzielanie pomocy w sektorach rolnych najbardziej poszkodowanych w związku z rosyjską inwazją na Ukrainę.

■ Trudna sytuacja w sektorze

Jednym z potencjalnych problemów zidentyfikowanych przez KE,

uzasadniających przyjęcie tych regulacji, było wstrzymanie dostaw do Rosji oraz Białorusi, co ze względów logistycznych i finansowych spowodowało zakłócenia w handlu w niektórych sektorach i przełożyło się na zakłócenia równowagi na rynku wewnętrznym.

Z uwagi na trudną sytuację w sektorze jabłek przeznaczonych na rynek owoców deserowych, spowodowaną m.in. zakazem przywozu na Białoruś wybranych produktów rolnych pochodzących z UE, polskie władze podjęły decyzję, aby część kwoty pomocy udostępnionej Polsce na podstawie rozporządzenia (UE) 2022/467 rozdysponować na rzecz producentów jabłek deserowych pod warunkiem, że zdecydują się na sprzedaż tych owoców do zakładów przetwórczych, które zobowiążą się do ich przetworzenia.

■ Cel i zasady mechanizmu

Celem uregulowań, określonych w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z 22 kwietnia 2022 r. w sprawie realizacji przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zadań związanych z ustanowieniem nadzwyczajnej pomocy dostosowawczej dla producentów jabłek (Dz. U. poz. 879), było ograniczenie podaży jabłek deserowych oferowanej w końcowej części sezonu 2021/2022 (maj – czerwiec 2022 r.) poprzez przekierowanie części ich zapasów do wykorzystania jako surowiec dla przetwórstwa. W ramach wdrożo-

nego przepisami krajowymi mechanizmu część jabłek deserowych pochodzących ze zbiorów przeprowadzonych w 2021 r., które pozostają w chłodniach producentów lub organizacji producentów owoców i warzyw, mogła zostać skupiona przez zakłady przetwórcze w celu ich przetworzenia,

wynosi 0,30 zł za kg jabłek dostarczonych do przetwórstwa w ramach przedmiotowego mechanizmu. Wysokość tej stawki pomocy odpowiada różnicy między ceną rynkową jabłek deserowych (około 0,90 zł/kg) a ceną jabłek kierowanych do przetwórstwa (około 0,60 zł/kg), obserwowanej

Zakłady przetwórcze biorące udział w mechanizmie przyjęły ponad 195,5 tys. ton jabłek, co stanowiło 97,79 proc. maksymalnej ilości owoców, która mogła zostać objęta pomocą

a za ich dostarczenie do przetwórstwa producentom jabłek przysługuje pomoc finansowa obliczona na podstawie ich ilości oraz ustalonej stawki pomocy dla jednostki wagi.

Istotą wdrożonego mechanizmu było założenie, że pomoc za oferowaną producentom jabłek deserowych zachęci ich do sprzedaży części swoich zapasów zakładom przetwórczym, wskutek czego ograniczeniu ulegnie presja podaży na rynku jabłek deserowych, co miało przeciwdziałać nadmiernemu spadkowi cen.

■ Stawki i terminy

Stawka pomocy udzielana na podstawie przepisów krajowych

w okresie poprzedzającym rozpoczęcie rosyjskiej inwazji na Ukrainie, tj. w lutym 2022 r. Maksymalna ilość jabłek, która mogła zostać objęta pomocą wynosiła 200 tys. ton.

Możliwość realizacji dostaw jabłek do przetwórców zakończyła się 23 czerwca br., po tym jak zakłady przetwórcze biorące udział w mechanizmie przyjęły 195 578 662,40 kg jabłek (co stanowiło 97,79 proc. maksymalnej ilości jabłek, która mogła zostać objęta pomocą).

Departament Rynków Rolnych

MRiRW

tel. 22 623 18 45

Zdjęcie: Littlewolf1989.Stock.adobe.com

Powierzchnia upraw nasiennych w Polsce

Dane z 2021 r.

W ciągu ostatnich 10 lat (w stosunku do roku 2012) powierzchnia zakwalifikowana w ocenie polowej w Polsce wzrosła o ponad 32 proc. Największą powierzchnię, tak jak w poprzednim roku, zajmowały rośliny zbożowe. Polska zajmuje 5. miejsce w UE pod względem powierzchni upraw, a drugie miejsce w uprawie gatunków roślin pastewnych.

Ocenie polowej poddano 22 856 plantacji nasiennych w Polsce, o łącznej powierzchni 172 167 ha. W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił minimalny, 0,2-procentowy spadek zakwalifikowanej powierzchni z 165 814,5 ha do 165 465,5 ha.

Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa podkreśla, że na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia (w stosunku do roku 2012) odnotowano ponad 32-procentowy

wzrost powierzchni zakwalifikowanej w ocenie polowej (wykres nr 1).

■ Grupy roślin o zwiększonej i zmniejszonej powierzchni plantacji

W porównaniu do roku ubiegłego zaobserwowano wzrost powierzchni plantacji nasiennych w przypadku następujących grup roślin lub gatunków:

- buraka pastewnego o 21,8 proc.;

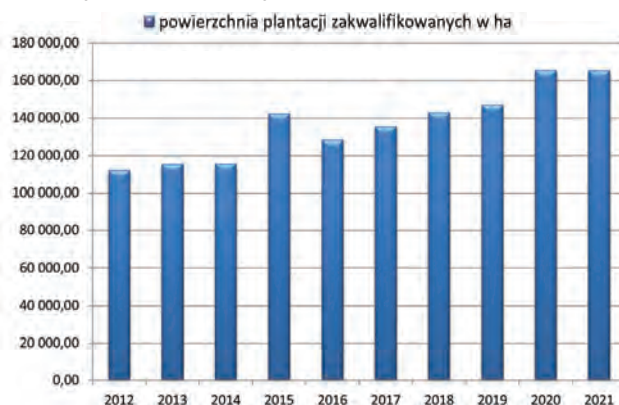
- innych gatunków rolniczych o 10 proc.;
- roślin pastewnych o 6,1 proc.;
- roślin wiechlinowatych o 4,7 proc.;
- roślin bobowatych grubonasiennych o 5,1 proc.;
- roślin warzywnych o 49,6 proc. Odnotowano spadek powierzchni plantacji:
 - ziemniaka o 12,1 proc.;
 - roślin oleistych i włóknistych 8,5 proc.;
 - roślin bobowatych drobnonasiennych o 2,6 proc.

■ Plantacje nasienne o największych powierzchniach

Największą powierzchnię wśród plantacji nasiennych roślin rolniczych w kraju zajmowały rośliny zbożowe (73 972 ha), w tym

Wykres 1. Zakwalifikowana powierzchnia (w ha) plantacji nasiennych roślin rolniczych w Polsce w latach 2012–2021

(dane: GIORiN)

pszenica ozima – 25 995,9 ha. Znaczącą powierzchnię, tak jak w latach poprzednich, stanowiły rośliny pastewne (80 451,7 ha), w tym rośliny wiechlinowate (trawy) – 36 177,4 ha (wykres nr 2).

■ Województwa z największą powierzchnią produkcji nasiennej

W 2021 r. produkcja nasiennej na największej powierzchni – prawie 28 tys. ha – była prowadzona w województwie warmińsko-mazurskim. Kolejne miejsca pod względem powierzchni upraw nasiennych zajmują województwa: wielkopolskie, zachodniopomorskie, pomorskie, dolnośląskie,

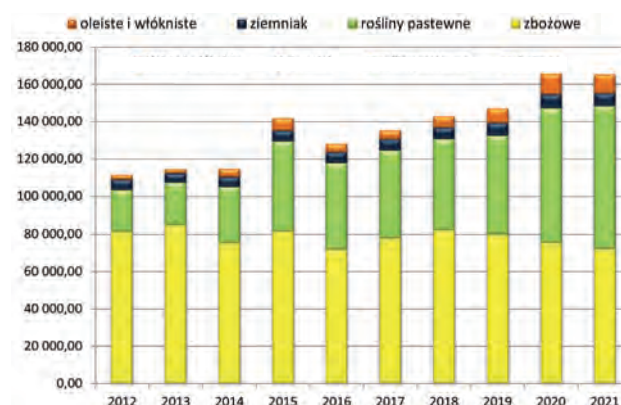
kujawsko-pomorskie oraz opolskie (wykres nr 3).

■ Powierzchnia plantacji nasiennych w państwach UE

W państwach Unii Europejskiej ogólna powierzchnia plantacji nasiennych w 2021 r. wynosiła 2 095 420 ha. Zaobserwowano niewielki, 0,6-procentowy, wzrost powierzchni upraw nasiennych w odniesieniu do roku poprzedniego.

Francja jest nadal liderem w powierzchni upraw nasiennych – 371 605 ha (+2 proc.) w UE. Włochy z 205 452 ha plasują się na drugim miejscu, z 3-procentową tendencją wzrostową powierzchni, podczas gdy Niemcy pomimo niewielkiego spadku (-1

Wykres 2. Zakwalifikowana powierzchnia (w ha) ważniejszych grup roślin plantacji nasiennych w latach 2012–2021

(dane: GIORiN)

zboża: łącznie 973 120 ha, w tym również pszenica, która stanowiła 42 proc. ogólnej powierzchni zbóż.

Francja dominuje w produkcji nasion zbóż, kukurydzy, roślin oleistych i roślin włóknistych.

Dania jest liderem na rynku roślin pastewnych w tym traw, Włochy natomiast w uprawie roślin bobowatych drobnonasiennych oraz grubonasiennych, a także buraków. Niemcy przodują w produkcji roślin wysokobiałkowych, a Holandia – sadzeniaków ziemniaka.

Polska na rynku nasiennym w UE zajmuje drugie miejsce w uprawie gatunków roślin pastewnych z powierzchnią 36 362 ha. Jest natomiast liderem w tej grupie roślin w przypadku gatunków roślin pastewnych (innych rolniczych), w tym rzodkwi oleistej, z największym, 13-procentowym wzrostem powierzchni plantacji nasiennych w UE. W produkcji nasion gatunków wysokobiałkowych Polska jest na trzecim miejscu – 11 179 ha (+4 proc.).

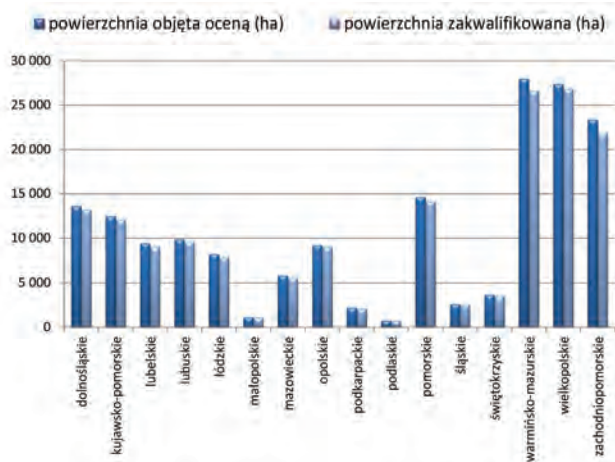
Źródło danych: ESCAA.

Główny Inspektorat Ochrony
Roślin i Nasiennictwa
tel. 22 652 92 90

Zdjęcia: Fotolia, Panthermedia, Dreadlock,

Oticki-, Stock.adobe.com

Wykres 3. Wyniki oceny polowej plantacji nasiennych roślin rolniczych (w ha) w poszczególnych województwach w 2021 r.

(dane: GIORiN)

proc.) z powierzchnią 195 027 ha zajmują trzecie miejsce.

Polska z powierzchnią upraw nasiennych w UE, podobnie jak w Polsce, zajmowały

Największą powierzchnię upraw nasiennych w UE, podobnie jak w Polsce, zajmowały

III Krajowe Dni Pola

Poświętne 2022 – podsumowanie

W Poświętnem k. Płońsk od 11 do 13 czerwca br. odbywały się III Krajowe Dni Pola – Poświętne 2022. W wydarzeniu zorganizowanym przez Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego (MODR) wzięło udział ponad 150 tys. osób z całej Polski.

11 czerwca br. w Poświętnem k. Płońsk odbyło się uroczyste otwarcie III Krajowych Dni Pola. W kolejnym dniu, 12 czerwca, rolników, wystawców i zwiedzających powitał wicepremier, minister rolnictwa i rozwoju wsi Henryk Kowalczyk, który wziął również udział w spotkaniach z rolnikami, ekspertami i zaproszonymi gośćmi oraz dokonał uruchomienia platformy eDWIN. Wicepremier Kowalczyk zachęcał rolników do korzystania z platformy, która ułatwi pracę rolników na polu, w szczególności w zakresie stosowania środków ochrony roślin.

Trzeci dzień był *Dniem Młodego Rolnika*, poświęconym młodym i nowym pokoleniom. Wicepremier Henryk Kowalczyk spotkał się z uczniami szkół rolniczych i studentami, którzy brali udział w lekcjach w studiu online oraz w pokazach polowych. Łącznie w III Krajowych Dniach Pola wzięło udział ponad 1000 studentów i uczniów szkół o kierunkach rolniczych. Było to możliwe dzięki dużemu zaangażowaniu dyrekcji szkół i rektorów uczelni rolniczych.

■ Studio online

Wydarzenie stanowiło doskonałą platformę wymiany wiedzy i doświadczeń. Podczas paneli tematycznych, zorganizowanych w studiu i transmitowanych online na kanale Youtube MODR oraz portalu

Facebook, doradcy MODR Warszawa dyskutowali z ekspertami m. in.: o opłacalności hodowli rodzimych ras zwierząt, metodach zwalczania agrofagów, ochronie pszczoły miodnej, opłacalności uprawy różnych roślin, przetwórstwie żywności, systemie AKIS, rolnictwie ekologicznym czy perspektywach i kierunkach rozwoju agroturystyki na Mazowszu.

Warto podkreślić, że doświadczenia polowe są prowadzone w tym miejscu od prawie stu lat, a sam MODR Warszawa Oddział w Płońsku w przyszłym roku będzie świętować 100-lecie swojej działalności.

Pracownicy MODR przygotowali 1060 poletek z rolniczymi roślinami uprawnymi. Odwiedzający mogli obejrzeć 692 odmiany roślin, w tym wiele nowości, jak również skonsultować się z doradcami rolniczymi MODR, którzy oprowadzali, odpowiadali na pytania, prowadzili lekcje dla młodzieży, demonstrowali i pokazy. Przy poletkach demonstracyjnych moż-

Rolników, wystawców i zwiedzających powitał w Poświętnem wicepremier, minister rolnictwa i rozwoju wsi Henryk Kowalczyk, który wziął również udział w spotkaniach z rolnikami, ekspertami i zaproszonymi gośćmi oraz dokonał uruchomienia platformy eDWIN

■ Święto pola

Przez trzy dni na polu doświadczalnym Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego (MODR) odbywały się pokazy i doświadczenia oraz dyskusje na temat produkcji roślinnej i zwierzęcej.

na było również spotkać się z przedstawicielami firm hodowlanych, producentów środków ochrony roślin i nawozów.

W poruszaniu się po prawie 27-hektarowym terenie pomocny był *Przewodnik po polu doświadczal-*

nym opracowany przez pracowników MODR. Zawiera on charakterystyki prezentowanych odmian roślin oraz informacje o wykonanych zabiegach agrotechnicznych wraz z dodatkowymi informacjami, które mogą być pomocne w codziennej pracy rolnika.

■ Spotkanie nauki z praktyką

Odwiedzający Krajowe Dni Pola mieli okazję zapoznać się z bogatą ofertą przygotowaną przez wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego, naukowców, producentów maszyn i urzędów dla rolnictwa, a także rzemieślników, artystów ludowych, Koła Gospodyń Wiejskich czy właścicieli gospodarstw agroturystycznych.

Na placu wystawowym o powierzchni ok. 3 ha bogatą ofertę przedstawiło 400 wystawców. Największym zainteresowaniem cieszyła się wystawa nowoczesnych ciągników, maszyn rolniczych oraz kombajnów, na której zaprezentowano najnowsze rozwiązania, umożliwiające precyzyjne wykonywanie zabiegów technologicznych, stosowanie środków ochrony roślin i nawozów.

Krajowe Dni Pola poprzedziły trzydniowe konferencje online, w których codziennie brało udział kilkuset słuchaczy. W trakcie konferencji poruszano tematy związane z Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, Europejskim Zielonym Ładem, działalnością grup operacyjnych (EPI) oraz platformą doradczą eDWIN.

■ Namioty tematyczne

Uczestnicy wydarzenia zwiedzali namioty tematyczne:

- *Nauka polska a innowacje w rolnictwie* z prezentacjami: roślin i ziarna, produktów mięsnych, mlecznych, owocowo-warzywnych, fermentowanej żywności,

degustacjami chleba z pszenicy okrągłozłazkowej i perskiej, eksponatami chorób i szkodników roślin rolniczych. Naukowcy przygotowali także wystawy zdjęć wykonanych skanerem skaningowym, polskiego jedwabnictwa czy roślin wyhodowanych in vitro.

- *Doradztwo rolnicze w Polsce*, gdzie prezentowana była oferta jednostek doradztwa rolniczego oraz udzielano informacji i porad zainteresowanym rolnikom.

była się XIV Mazowiecka Wystawy Klaczy Hodowlanych, w ramach której przyznano nagrody dla championów. Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka przygotowała dla hodowców bydła szkolenia dotyczące oceny przydatności runi do zbioru, dobrostanu zwierząt i doradztwa somatycznego w produkcji mleka.

Rozstrzygnięto lub przeprowadzono wiele konkursów, w tym przyznano nagrody za nowocze-

Organizatorzy przygotowali 1060 poletek z rolniczymi roślinami uprawnymi, na których odwiedzający mogli obejrzeć 692 odmiany roślin

- *Rolnictwo ekologiczne i ochrona środowiska*, gdzie prezentowały się gospodarstwa jagodowo-warzywne, sadownicze, zielarskie, prowadzące przetwórstwo czarnego bzu czy zajmujące się chowem kóz.

- *Koła Gospodyń Wiejskich oraz Tradycja i Rękodzieło* – było to jedno z najbarwniejszych miejsc z uwagi na muzykę ludową, stroje regionalne, degustacje potraw i pokazy: wycinanek, haftu, decoupage, malowania witraży, strojów ludowych oraz warsztaty: kowalskie, włókiennicze, garncarskie, rzeźbiarskie i wiele innych.

■ Pozostałe aktywności i atrakcje

Podczas Krajowych Dni Pola od-

sne rozwiązania wpierające prace w rolnictwie, najlepszy produkt naturalny, najciekawsze stoisko, a także nagrody *Bezpieczne Gospodarstwo 2022* i *Mazowiecka Przyroda Kredką Malowana*.

■ Wydarzenia towarzyszące

III Krajowym Dniom Pola w Poświętnem towarzyszy wiele wydarzeń organizowanych przez jednostki doradztwa rolniczego czy jednostki naukowe w całym kraju. Są to wystawy, regionalne dni pola, konferencje i inne wydarzenia wspomagające przekaz merytoryczny wydarzeń. Znacząca część z nich już się odbyła.

W najbliższym czasie odbędą się natomiast:

- *III Krajowy Dzień Soi* w Radziko-

wie organizowany przez Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych 2 września 2022 r.;

● *Dolnośląski Dzień Soi* organizowany przez Dolnośląski ODR 8 września 2022 r.;

● *Wdrażanie Wspólnej Polityki Rolnej – Europejski Zielony Ład w kontekście rolnictwa ekologicznego* – konferencja organizowana przez Dolnośląski ODR w listopadzie 2022 r.;

● *Dzień Ziemniaka i Kukurydzy* organizowany przez Pomorski ODR 8 września 2022 r.

■ IV Krajowe Dni Pola

Kolejne Krajowe Dni Pola zostaną zorganizowane w 2023 r. przez Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, który otrzymał z rąk wicepremiera, ministra rolnictwa i rozwoju wsi Henryka Kowalczyka oraz dyrektora MODR symbolicz-

ną podkowę, jako symbol powołania w organizacji wydarzeń w kolejnym roku.

Departament Strategii
i Rozwoju

MRiRW

tel. 22 623 21 20

Mazowiecki Ośrodek

Doradztwa Rolniczego

tel. 22 571 61 00

Zdjęcia: archiwum MRiRW

Ostropest plamisty

Uprawa i zastosowanie

Właściwości lecznicze ostropestu zauważono już ponad 2 tys. lat temu. Jest on także doskonałym pożytkiem dla owadów zapylających. Z roku na rok zainteresowanie tą cenną rośliną wzrasta.

■ Charakterystyka rośliny

Ostropest plamisty (*Silybum marianum* (L.) Gaertner) to gatunek jednoroczny z rodziny astrowatych. Wiosną, po wysiewie owoców do gruntu, ostropest wykształca rozetę biało-plamistych liści, z której w czerwcu wyrasta silny, rozgałęziony pęd kwiatostanowy o purpurowej barwie, o wysokości nawet do 2 metrów.

Brzegi liści są silnie kolczaste i pofalowane, barwy ciemnozielonej, ozdobione charakterystycznym srebrzystobiałym wzorem. Kwiatostan stanowią rurkowe kwiaty o barwie fioletowopurpurowej. Takie zabarwienie kwiatów sprawia, że ostropest plamisty jest doskonałym pożytkiem dla owadów zapylających, co sprzyja zapylaniu i zawiązywaniu owoców.

Surowcem zielarskim jest dojrzwały owoc typu niełupka. Kwitnienie ostropestu plamistego przypa-

da na koniec czerwca i trwa do końca sierpnia.

Rośliny mają zdolność do akumulacji substancji bioaktywnych flawonolignanów, zwanych sylimaryną, znajdujących się w owocach.

■ Uprawa i zbiór

Uprawy należą do grupy upraw małoobszarowych, niemniej jednak z roku na rok zainteresowanie tą cenną rośliną wzrasta. Obecnie powierzchnia zasiewów ostropestu plamistego w Polsce wynosi około 1 tys. ha.

Uprawiana jest polska odmiana Silma, powstała w Instytucie Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich – Państwowym Instytucie Badawczym w Poznaniu. Odmiana charakteryzuje się plonem owoców wynoszącym od około 1,5 t/ha. Owoce zawierają około 2-3 proc. flawonolignanów w przeliczeniu na silybi-

nę. Cechą charakterystyczną odmiany jest stosunkowo wyrównane dojrzewanie, które ułatwia zbiór mechaniczny.

Pielęgnacja plantacji ostropestu nie jest trudna z uwagi na krótki okres wegetacji i szybki wzrost roślin. Bardzo ważne jest odchwaszczanie plantacji w początkowym okresie wegetacji roślin.

Termin siewu przypada na pierwszą połowę kwietnia, wschody trwają około 14-20 dni, a norma wysiewu na 1 ha plantacji wynosi 15-20 kg.

Pod uprawę ostropestu zalecane są gleby żyzne, o wysokiej kulturze, zasobne w składniki pokarmowe, bogate w próchnicę, o dobrych warunkach wilgotnościowych i niepodlegających okresowemu przesuszeniu, jak również nadmiernemu nawilgoceciu. Zalecane jest pH gleby od lekko kwaśnego do obojętnego (5,7-7,2).

Dobrym przedplonem są ziemniaki, buraki, warzywa, rzepak, zboża jare i bobowate. W zależności od zasobności składników pokarmowych w glebie zaleca się następujące dawkowanie nawo-

zów na 1 ha: 80-100 kg N, 60-80 kg P₂O₅, 100-120 kg K₂O.

■ Właściwości lecznicze

Surowcem farmaceutycznym są owoce, największą wartość użytkową stanowią te z trzech pierwszych rozgałęzień. Owoce ostropestu plamistego zawierają:

- sylimarynę będącą mieszaniną trzech lub więcej flawonolignanów, w tym sylibiny (sylibiny), sylidyny i silychrystyny – głównych składników aktywnych ostropestu plamistego;

- kwercetynę, histaminę, tyraminę, garbniki, śluzę, kwasy organiczne, witaminy C i K, cukry, białka, tłuszcze;

- apigeninę, silybonol, nasycone kwasy tłuszczowe: mirystynowy, palmitynowy i stearynowy oraz aminokwas chlorowodorek betainy.

Składniki aktywne owoców ostropestu plamistego mają m.in. następujące właściwości:

- flawonolignany wykazują szeroki

zakres aktywności terapeutycznej, w tym właściwości przeciwutleniające, przeciwzapalne, przeciwcukrzycowe ale przede wszystkim wykazują działanie hepatoprotekcyjne, czyli odtruwające i ochronne dla wątroby:

- ✓ działają wirusobójczo w leczeniu wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C,

- ✓ preparaty zawierające kompleks flawonolignanów są zalecane przy długotrwałej terapii chorób wątroby wywołanych alkoholizmem,

- ✓ sylimaryna może zapobiegać dysfunkcjom wątroby i łagodzić skutki uboczne farmakoterapii,

- ✓ nie odnotowano skutków ubocznych w terapii sylimaryną, nawet w dużych dawkach, co ma szczególne znaczenie przy leczeniu przewlekłych schorzeń wątroby,

- ✓ niezwykle istotny jest brak interakcji pomiędzy sylimaryną a lekami syntetycznymi;

- silybinina (składnik sylimaryny) wykazała in vitro działanie przeciwnowotworowe wobec ludzkich

- aminokwas chlorowodorek betainy jest z kolei odpowiedzialny za odpowiedni poziom soków trawiennych – bierze udział w trawieniu, przekształcając białka, związki wapnia oraz żelazo do form wchłanianych.

■ Pozostałe zastosowania

Ostropest ma zastosowanie także w przemyśle spożywczym (jako dodatek do sałatek, zup, sosów) oraz w przemyśle kosmetycznym. Wykorzystywany jest również: jako poplon, roślina miododajna,

Kwitnienie ostropestu plamistego przypada na koniec czerwca i trwa do końca sierpnia

komórek raka prostaty, nowotworów sutka, szyjki macicy, okrężnicy oraz komórek raka płuca;

- sylimaryna pomaga również zachować równowagę pomiędzy wytwarzaniem nowych a obumieraniem starych komórek;

- sylimaryna wykazuje właściwości przeciwzapalne.

Coraz częściej uważa się, że sylimaryna nie tylko zabezpiecza tkanki przed nowotworem, lecz także spowalnia, a nawet hamuje wzrost guzów;

na paszę, w bioremediacji gleb zanieczyszczonych przez przemysł, a także jako sposób na ochronę plantacji przed zwierzną leśną.

Instytut Włókien Naturalnych

i Roślin Zielarskich – PIB

tel. 61 845 58 65

Departament Hodowli

i Ochrony Roślin

MRiRW

tel. 22 623 21 51

Zdjęcie: Witold Krasowski.Stock.adobe.com

Program ochrony wód przed azotanami

Trwa przegląd i aktualizacja *Programu działań mających na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych*, tzw. programu azotanowego.

Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej, zgodnie z art. 106 ustawy z 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne*, został zobowiązany do opracowania, a następnie przeglądu co 4 lata – w uzgodnieniu z Ministrem Rolnictwa – rozporządzenia w sprawie *Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu* – tzw. programu azotanowego. Jego podstawowym celem jest zmniejszanie zanieczyszczenia wód powodowanego nadmiernym nawożeniem nawozami zawierającymi w składzie azot oraz niewłaściwym przechowywaniem nawozów naturalnych.

■ Planowane zmiany

Prace rozpoczęto w 2022 r. od przeglądu opublikowanego w 2018 r. programu azotanowego. Ministerstwo Infrastruktury wykonało wówczas szereg analiz tematycznych, stanowiących merytoryczne uzasadnienie wprowadzenia ewentualnych zmian w programie azotanowym.

Zaproponowane zmiany dotyczą m. in.:

- uelastycznienia wiosennego terminu stosowania nawozów;
- aktualizacji wskaźników produkcji nawozów naturalnych i zawartego w nich azotu;
- sposobu obliczania maksymalnych dawek nawozów azotowych;
- dodania równoważników nawozowych dla ścięków i osadów ściękowych.

■ Konsultacje społeczne

W lipcu 2022 r. Ministerstwo Infrastruktury planuje przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ) projektu przeglądu programu azotanowego, w ramach której od 11 lipca do 1 sierpnia 2022 r. jest planowane przeprowadzenie konsultacji społecznych.

Ministerstwo Infrastruktury podczas konsultacji społecznych w procesie SOOŚ zaplanowało m.in. przeprowadzenie 4 tematycznych

ce zakresu programu azotanowego oraz jego zmian, a także wyniki oceny oddziaływania na środowisko. Planowany termin konferencji podsumowującej konsultacje społeczne to 27.07.2022 r. (ostatni tydzień konsultacji).

Podczas spotkań wszyscy zainteresowani, w tym m.in. organy administracji rządowej i samorządowej, instytucje naukowe, ośrodki doradztwa rolniczego, czy też izby rolnicze będą mogły zapoznać się z konsultowanymi dokumentami i odnieść się do ich treści.

Mając na uwadze znaczenie programu azotanowego, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zachęca wszystkich rolników oraz producentów rolnych do aktywnego udziału

Podstawowym celem programu azotanowego jest zmniejszenie zanieczyszczenia wód powodowanego nadmiernym nawożeniem nawozami zawierającymi w składzie azot oraz niewłaściwym przechowywaniem nawozów naturalnych

spotkań oraz konferencji podsumowującej prowadzone konsultacje. W ramach zagadnień poruszanych na spotkaniach uwzględnione zostaną m.in. dwie kluczowe zmiany w programie azotanowym – elastyczny termin nawożenia oraz zmiany w sposobie obliczania dawek nawozów.

Na spotkaniach zostaną także przedstawione informacje dotyczą-

w konsultacjach społecznych przeglądu projektu programu azotanowego. Szczegółowe informacje nt. konsultacji zostaną opublikowane na stronie internetowej Ministerstwa Infrastruktury.

Departament Hodowli i Ochrony Roślin
MRiRW

tel. 22 623 21 51

Zdjęcie: Mariusz Świtulski.Stock.adobe.com

Pomoc dla producentów świń

Na mocy rozporządzenia, które weszło w życie 2 lipca br., wdrożony został dodatkowy mechanizm nadzwyczajnej pomocy dostosowawczej skierowany do producentów świń utrzymujących lochy. Wsparcie może być kierowane do rolników, którzy angażują się w co najmniej jedno z następujących działań: gospodarka o obiegu zamkniętym, gospodarka składnikami odżywczymi, efektywne wykorzystywanie zasobów oraz metody produkcji przyjazne dla środowiska i klimatu.

2 lipca br. weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów z 21 czerwca 2022 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie realizacji przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zadań związanych z ustanowieniem nadzwyczajnej pomocy dostosowawczej dla producentów jabłek* (Dz. U. poz. 1365). Na mocy przyjętego rozporządzenia wdrożony został dodatkowy mechanizm nadzwyczajnej pomocy dostosowawczej skierowany do producentów świń utrzymujących lochy.

■ Zasady udzielania pomocy

Pomoc ta będzie realizowana z wykorzystaniem środków finansowych przewidzianych w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2022/467 z 23 marca 2022 r. *przewidującym nadzwyczajną pomoc dostosowawczą dla producentów w sektorach rolnych* (Dz. Urz. UE L 96 z 24.3.2022 r. str. 4). Udostępnione przez Komisję Europejską (KE) środki finansowe mogą być przyznane w sektorach, które w konsekwencji rosyjskiej inwazji na Ukrainę zostały dotknięte zakłóceniami na rynku spowodowanymi zwiększonymi kosztami produkcji lub ograniczeniami w handlu. Zgodnie z obowiązkiem wynikającym z rozporządzenia KE wsparcie może być kierowane do rolników,

którzy angażują się w co najmniej jedno z działań uprawniających do uzyskania pomocy, których katalog określony jest w załączniku do rozporządzenia i obejmuje m.in. działania związane z dywersyfikacją upraw na posiadanych przez rolnika gruntach ornych.

Dodatkowy mechanizm nadzwyczajnej pomocy dostosowawczej skierowany jest do producentów świń utrzymujących lochy

■ Komu przysługuje wsparcie?

Zgodnie z przyjętym rozporządzeniem Rady Ministrów pomoc finansowa przysługuje producentowi świń, który:

- Jest producentem rolnym w rozumieniu ustawy z 18 grudnia 2003 r. *o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatno-*

ści (Dz. U. 2022 poz. 203 i 2019).

- W dniu 1 kwietnia 2022 r. prowadził gospodarstwo w rozumieniu art. 2 pkt 8 ustawy z 11 marca 2004 r. *o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt* (Dz. U. 2020 poz. 1421), w którym były utrzymywane świnie.
- Do dnia 15 lipca 2022 r. zgłosił, zgodnie z przepisami ustawy z 2 kwietnia 2004 r. *o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt* (Dz. U. 2021 poz. 1542), oznakowanie świń urodzonych w jego gospodarstwie od 1 kwietnia do 30 czerwca 2022 r.
- Realizuje co najmniej jedno z następujących działań (katalog

działań uprawniających do uzyskania pomocy określony jest w załączniku do rozporządzenia):

- ✓ gospodarka o obiegu zamkniętym;
- ✓ gospodarka składnikami odżywczymi;
- ✓ efektywne wykorzystywanie zasobów;
- ✓ metody produkcji przyjazne dla środowiska i klimatu.

■ Stawki pomocy

Wysokość pomocy wynosi 80 zł/szt. do świń urodzonych w gospodarstwie producenta w okresie od 1 kwietnia do 30 czerwca 2022 r., których oznakowanie zostało zgłoszone do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) do 15 lipca br., przy czym maksymalna kwota pomocy, która może zostać przyznana producentowi wynosi 160 tys. zł.

■ Jak uzyskać wsparcie?

Wniosek o udzielenie pomocy finansowej producent świń składa raz, w nieprzekraczalnym terminie do 15 lipca 2022 r., na formularzu udostępnionym na stronie internetowej ARiMR. Za datę złożenia wniosku uznaje się datę jego wpływu do biura powiatowego Agencji właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę producenta świń.

Szczegółowe informacje o warunkach udzielania pomocy dla producentów świń oraz wzór wniosku o przyznanie pomocy są dostępne na stronie internetowej (<https://arimr.gov.pl>).

Departament Rynków Rolnych
MRiRW
tel. 22 623 18 45

Zdjęcie: Fotolia

Bioasekuracja – obowiązki hodowców

Przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 10 sierpnia 2021 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. poz. 1485) dotyczą wszystkich gospodarstw na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, również utrzymujących świnię na użytek własny.

■ Nakazy dla gospodarstw

W gospodarstwach utrzymujących świnię nakazuje się wykonywanie następujących czynności:

- utrzymywanie świń w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach, w których są utrzymywane tylko świnię, mających oddzielne wejścia oraz niemających bezpośredniego przejścia do innych pomieszczeń, w których są utrzymywane inne zwierzęta kopytne (nie stosuje się w przypadku utrzymywania świń w gospodarstwie w systemie otwartym);
- zabezpieczenie budynku, w którym są utrzymywane świnię, przed dostępem zwierząt wolno żyjących i domowych;
- wyłożenie mat dezynfekcyjnych przed wejściami do pomieszczeń, w których są utrzymywane świnię, i wyjściami z tych pomieszczeń, przy czym szerokość wyłożonych

mat powinna być nie mniejsza niż szerokość danego wejścia lub wyjścia, a długość – nie mniejsza niż 1 m, a także stałe utrzymywanie tych mat w stanie zapewniającym skuteczność działania środka dezynfekcyjnego;

- karmienie świń paszą zabezpieczoną przed dostępem zwierząt wolno żyjących i domowych;
- prowadzenie rejestru wjeżdżających na teren gospodarstwa środków transportu do przewozu świń, paszy lub produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu art. 3 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 oraz rejestru wejść osób do pomieszczeń, w których są utrzymywane świnię;
- sporządzenie przez posiadaczy świń spisu posiadanych świń z podziałem na prosięta, warchlaki, tuczniaki, lochy, loszki, knury i knurki oraz bieżące aktualizowanie tego spisu;
- wykonywanie czynności związanych z obsługą świń wyłącznie przez osoby, które wykonują te czynności tylko w danym gospodarstwie;
- stosowanie przez osoby wykonujące czynności związane z obsługą świń, przed rozpoczęciem tych

czynności, środków higieny niezbędnych do ograniczenia ryzyka szerzenia się afrykańskiego pomoru świń (ASF), w tym mycia i odkażania rąk oraz oczyszczania i odkażania obuwia;

- używanie przez osoby wykonujące czynności związane z obsługą świń odzieży ochronnej oraz obuwia ochronnego przeznaczonych wyłącznie do wykonywania tych czynności;
- bieżące oczyszczanie i odkażanie narzędzi oraz sprzętu wykorzystywanych do obsługi świń;
- uniemożliwienie osobom postronnym wchodzenia do budynków, w których są utrzymywane świnię;
- wdrożenie programu monitorowania i zwalczania gryzoni.

■ Zakazy dla gospodarstw

W gospodarstwach utrzymujących świnię zakazuje się natomiast:

- karmienia świń zielonką lub ziarnem pochodzącymi z obszarów objętymi ograniczeniami II oraz III, chyba że tę zielonkę lub to ziarno podano obróbce w celu unieszkodliwienia wirusa ASF lub składowano w miejscu niedostępnym dla dzików co najmniej przez 30 dni przed ich podaniem świom;

- wykorzystywania w pomieszczeniach, w których są utrzymywane świnie, słomy na ściółkę dla zwierząt pochodzącej z obszarów objętych ograniczeniami II i III, chyba że tę słomę poddano obróbce w celu unieszkodliwienia wirusa ASF lub składowano w miejscu niedostępnym dla dzików co najmniej przez 90 dni przed jej wykorzystaniem;
- wnoszenia i wwożenia na teren gospodarstwa, w którym są utrzymywane świnie, zwłok dzików, tusz dzików, części tusz dzików i produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego pochodzących z dzików oraz materiałów i przedmiotów, które mogły zostać skażone wirusem ASF;
- wykonywania czynności związanych z obsługą świń przez osoby, które w ciągu ostatnich 48 godzin uczestniczyły w polowaniu na zwierzęta łowne lub odłowie takich zwierząt.

■ Gospodarstwa w systemie otwartym – nakazy

W przypadku, gdy świnie lub dziki bądź świniodziki są utrzymywane w warunkach fermowych w gospodarstwie w systemie otwartym:

- wybieg zabezpiecza się podwójnym ogrodzeniem o wysokości wynoszącej co najmniej 1,5 m, związanym na stałe z podłożem;
- każdy wjazd i każde wejście na wybieg oraz wjazd i wyjście z wybiegu zabezpiecza się matą dezynfekcyjną, stale utrzymywaną w stanie zapewniającym skuteczność działania środka dezynfekcyjnego, której szerokość nie powinna być mniejsza niż:
 - ✓ szerokość danego wejścia i wyjścia, a długość – nie mniejsza niż 1 m,
 - ✓ szerokość wjazdów i wyjazdów, a długość – nie mniejsza niż obwód największego koła środka transportu wjeżdżającego na ten wybieg lub wyjeżdżającego z tego wybiegu.

■ Zabezpieczenie wejść i wyjść oraz wjazdów i wyjazdów

Na obszarach objętych ograniczeniami I, II i III przed wejściami i wyjściami oraz wjazdami i wyjazdami do gospodarstw i z gospodarstw, w których są utrzymywane świnie, nakazuje się wyłożenie mat dezynfekcyjnych oraz utrzymywanie ich w stanie zapewniającym skuteczność działania środka dezynfekcyjnego.

■ Przepisy Unii Europejskiej

Na poziomie unijnym zostały wprowadzone rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2021/605 z 7 kwietnia 2021 r. *ustanawiającym szczególne środki zwalczania afrykańskiego pomoru świń* (Dz. Urz. UE L 129 z 15.04.2021 r. s. 1) środki szczególne w odniesieniu do ASF do jednolitego stosowania przez państwa członkowskie UE dotknięte tą chorobą. Stosowanie przedmiotowego rozporządzenia rozpoczęło się 21 kwietnia 2021 r.

Należy jednocześnie wskazać, że środki bioasekuracji gospodarstw, o których mowa w rozporządzeniu wykonawczym Komisji 2021/605, są co do zasady analogiczne z uprzednio wprowadzonymi na terytorium Polski wymaganiami weterynaryjnymi, które obowiązywały hodowców świń przed 21 kwietnia 2021 r.

Wyjątek stanowią wymogi:

- ogrodzenia pomieszczeń, gdzie utrzymywane są świnie oraz budynków, gdzie przechowywana jest pasza i ściółka;
- posiadania planu bioasekuracji zatwierdzonego przez właściwy organ, zawierającego opis podstawowych czynności, które podejmuje się w gospodarstwie w celu ochrony przed wnikaniem wirusa ASF.

W kwestii ogrodzeń należy zauważyć, że w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 już od 2017 r. przewidziano pomoc dla producentów

świń na inwestycje zabezpieczające gospodarstwo przed przedostaniem się wirusa ASF w ramach poddziałania 5.1. „Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof”. Obecnie nabór w ramach tego instrumentu odbywa się od 7 lipca do 2 września 2022 r.

Kolejnym wymogiem, który nie obowiązywał hodowców świń przed 21 kwietnia 2021 r., jest posiadanie planu bioasekuracji. Jako dokument poglądowy rolnicy mogą wykorzystać opracowany w Głównym Inspektoracie Weterynarii wzór dokumentu *Plan bezpieczeństwa biologicznego dla gospodarstw utrzymujących świnie w liczbie 300 sztuk średniorocznie, niezatrudniających pracowników do obsługi zwierząt i produkcji pasz spoza gospodarstwa*. Wzór jest dostępny na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Weterynarii w zakładce: *Wdrażanie wymagań Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) 2021/605*.

■ Plany bioasekuracji – wsparcie rolników

Plan bioasekuracji podlega zatwierdzeniu przez powiatowego lekarza weterynarii. Co ważne – wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego (ODR) bezpłatnie opracowują plany bioasekuracji dla rolników. Wsparcie rolników w tym zakresie to priorytetowe zadanie tych ośrodków.

Warto zaznaczyć, że wynikające z prawa UE wzmocnione środki bioasekuracji, takie jak wymóg posiadania ogrodzenia i planu, dotyczą wyłącznie gospodarstw, które przemieszczają świnie poza obszary objęte ograniczeniami I, II lub III.

Departament Bezpieczeństwa
Żywności i Weterynarii
MRiRW
tel. 22 623 18 43

Identyfikacja i rejestracja zwierząt

Nowe zasady

Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy *o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt*, przedłożony przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Projekt dostosowuje polskie prawo do przepisów Unii Europejskiej w sprawie przenośnych chorób zwierząt.

Jego celem jest także zapewnienie jednolitego funkcjonowania systemu identyfikacji i rejestracji zwierząt. Ponadto proponowane rozwiązania mają ułatwić walkę z afrykańskim pomorem świń (ASF).

■ Identyfikacja i rejestracja zwierząt oraz zakładów drobiu

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) będzie kontynuować zadania związane z identyfikacją i rejestracją zwierząt (bydła, owiec, kóz, świń), przejmie zadania dotyczące gromadzenia danych nt. innych gatunków (koniowatych) oraz rozpocznie gromadzenie danych nt. zwierząt pozostałych gatunków (jeleniowatych i wielbłądowatych). Będzie także zajmować się identyfikacją i rejestracją tych zakładów drobiu, które obejmuje wymóg wynikający z przepisów unijnych.

W nowych przepisach przewidziano rezygnację z paszportów dla bydła w obrocie krajowym

■ Dostosowanie systemów informatycznych

Nowe rozwiązania umożliwią dostosowanie systemu informatycznego ARiMR do nowych zadań. Obejmuje to zapewnienie kompatybilności m.in. elementów komputerowej bazy danych Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt z systemami Inspekcji Weterynaryjnej oraz innymi systemami informatycznymi, które są związane z ochroną zdrowia zwierząt.

■ Paszporty dla bydła

W nowych przepisach przewidziano

rezygnację z paszportów dla bydła w obrocie krajowym.

■ Elektroniczne zgłaszanie zdarzeń

W 2026 r. zostanie wprowadzony obowiązek dokonywania zgłoszeń zdarzeń dotyczących zwierząt wyłącznie w postaci elektronicznej. Nie trzeba już będzie prowadzić księgi rejestracji lub ewidencji w postaci papierowej.

Proponowane rozwiązanie wejdzie w życie 1 stycznia 2026 r., aby właścicielom koniowatych oraz bydła, owiec, kóz i świń umożliwić zapoznanie się z nowym prawem oraz przeprowadzić odpowiednie działania adaptacyjne.

Jeżeli po tym czasie posiadacze wymienionych gatunków zwierząt nadal nie będą w stanie samodzielnie dokonywać zgłoszeń, będą mogli skorzystać z pomocy pracowników Ośrodków Doradztwa Rolniczego lub pracowników ARiMR.

Departament Bezpieczeństwa
Żywności i Weterynarii MRiRW
tel. 22 623 18 43

Zdjęcia: Fotolia

ARiMR rozpocznie gromadzenie danych nt. zwierząt jeleniowatych i wielbłądowatych

Laboratoria PIORiN

– skonsolidowane, profesjonalne, dostępne

1 stycznia 2021 r. nastąpiła konsolidacja bazy laboratoryjnej Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN). Celem było stworzenie nowoczesnej sieci laboratoriów, wykonujących zadania na rzecz Inspekcji oraz rolników i przedsiębiorców. Dzięki wspólnej organizacji przezwyciężono dotychczasową barierę w postaci ograniczenia terytorialnego działania laboratoryjnej.

Obecnie producenci i handlowcy, prowadzący obrót roślinami i produktami roślinnymi, mają dostęp do całej sieci badawczej, niezależnie od tego, gdzie są zlokalizowane poszczególne jednostki.

Przejęcie przez Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa (GIORiN) laboratoriów wojewódzkich inspektoratów nastąpiło w wyniku zaplanowanego kilkuletniego procesu, w czasie którego opracowano strategię przejęcia nieruchomości, mienia, przejścia pracowników oraz ujednoczenia zasad funkcjonowania w nowej strukturze. Badania laboratoryjne są realizowane w oddziałach Centralnego Laboratorium, pracowniach zamiejscowych i Referencyjnych Laboratoriach Fitosanitarnym i Nasiennym.

W pierwszym roku funkcjonowania w nowej strukturze przeprowadzono integrację zadań i zespołów, zapewniono pracownikom utrzymanie stanowisk pracy oraz sprawne skoordynowanie obsługi bieżącej laboratoriów, co pozwoliło na sprawną i rzetelną obsługę klientów.

■ Analizy w laboratoriach PIORiN w 2021 r.

W 2021 r. w laboratoriach Głównego Inspektoratu przeprowadzono

niemal pół miliona analiz. Badaniami fitosanitarnymi objęto ponad 131 tys. próbek roślin, produktów roślinnych i przedmiotów pochodzących z upraw i przesyłek podlegających granicznej kontroli fitosanitarnej. Prawie 190 tys. analiz wykonano z wykorzystaniem szerokiego zakresu metod badawczych, ze szczególnym uwzględnieniem metod molekularnych, które znajdują coraz szersze zastosowanie w obszarze zdrowia roślin. Analizy wykonywano w ramach urzędowej kontroli w obszarze zdrowia roślin, certyfikacji eksportowej i monitorowania stanu fitosanitarnego kraju z wykorzystaniem międzynarodowo uznanych procedur badawczych.

W ocenie materiału siewnego wykonano badania przeszło 33 tys. próbek, wykonując ponad 82 tys. analiz jednostkowych. Ocena laboratoryjna materiału siewnego i nasion obejmowała urzędową ocenę laboratoryjną materiału siewnego roślin: zbożowych, pastewnych, buraków, oleistych i włóknistych, warzywnych. Badania były prowadzone ponadto na zlecenie podmiotów i obejmowały rośliny zbożowe, pastewne, buraki, oleiste, a także nasiona gatunków ozdobnych zielarskich, przyprawowych, drzew i krzewów.

W Laboratorium Badania Pozostałości Środków Ochrony Roślin, które wykonuje badania płodów rolnych, tj. owoców i warzyw, pod kątem substancji czynnych środków ochronnych roślin, w 2021 r. przeprowadzono badania 603 próbek, wykonując 2480 analiz i ponad 198 tys. oznaczeń substancji czynnych. Poszukiwano pozostałości 294 substancji czynnych, tj. fungicydów, insektycydów, herbicydów, akarycydów, nematocydów i regulatorów wzrostu. Analizy wykonywano z zastosowaniem wysokosprawnej chromatografii cieczowej i gazowej oraz spektrofotometrii UV. Pozostałości przekraczające NDP (wartość pozostałości danego związku przekraczająca najwyższy dopuszczalny poziom pozostałości środków ochrony roślin po uwzględnieniu 50 proc. niepewności) stwierdzono w 10 próbkach, natomiast w przypadku 47 próbek wykryto substancje czynne środków ochrony roślin niedopuszczone do stosowania w danej uprawie.

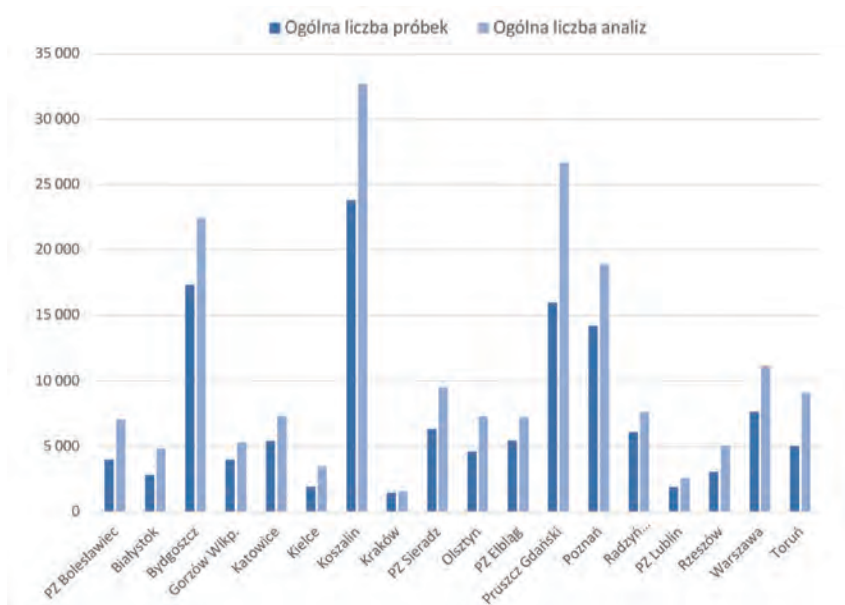
W Laboratorium Badania GMO przebadano 3019 próbek, wykonując 28 090 analiz (67 305 analiz jednostkowych). Analizom poddawano materiał roślinny trzech gatunków, tj. kukurydzy, rzepaku oraz soi. Do badań skierowano materiał zielony w postaci fragmentów liści oraz materiał siewny. Próbkę poddano analizom przesiewowym metodą PCR w kierunku obecności elementów regulatorowych. W wyniku przeprowadzonych analiz w trzech próbkach kukurydzy wykryto domieszki linii MON 810.

■ Akredytacje i jakość badań

W związku ze zmianą statusu laboratoriów wojewódzkich w 2021 r. nastąpiło przeniesienie akredytacji 15 laboratoriów wojewódzkich na GIORiN, z uwzględnieniem ich podporządkowania pod Centralne Laboratorium. Laboratoria Głównego

Inspektoratu posiadają certyfikaty Polskiego Centrum Akredytacji, a lista metod objętych zakresem akredytacji zgodnie z normą PN/EN 17025 jest stale rozszerzana. Obowiązek posiadania akredytacji w zakresie stosowanych metod w całym zakresie analitycznym urzędowego laboratorium wynika z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych.

Liczba próbek poddanych badaniom oraz liczba analiz wykonanych w 2021 r. w jednostkach Centralnego Laboratorium na tle dotychczasowej struktury laboratoriów wojewódzkich

Dodatkowo Referencyjne Laboratorium Nasienne w Poznaniu oraz Pracownia Oceny Nasion Oddziału Centralnego Laboratorium w Warszawie posiadają akredytację Międzynarodowego Związku Oceny Nasion ISTA. Akredytacja stanowi podstawę bu-

dowania i umacniania zaufania do wyników badań przekazywanych klientom laboratoriów Inspekcji. W oparciu o opracowaną w 2021 r. strategię rozwoju bazy laboratoryjnej jednostki Centralnego Laboratorium rozszerzają za-

referencyjnymi i są zobowiązane potwierdzić swoją biegłość poprzez udział w badaniach realizowanych przez europejskie jednostki referencyjne. Kolejnym dowodem na potwierdzenie profesjonalizmu laboratoriów PIORiN jest udział w pracach takich gremiów międzynarodowych, jak panele i grupy robocze EPPO, ISTA, Eupresco oraz udział w wielu krajowych i międzynarodowych projektach badawczych, jak FITOEXPORT czy VALITEST.

■ Efekty wprowadzonych zmian

Wprowadzone zmiany przyniosły wymierne efekty poprzez sprawniejszą obsługę klientów, skrócenie czasu wykonywania badań i możliwość przemieszczania próbek między jednostkami laboratoryjnymi w celu terminowego wykonania badań. Racjonalna gospodarka odczynnikami i akcesoriami oraz sprzętem laboratoryjnym poprzez wyeliminowanie przyczyn niskiej efektywności ich wykorzystania wpłynęły na optymalizację kosztów wykonywanych badań.

Nad profesjonalizmem i jakością badań w obszarze zdrowia roślin i oceny nasion czuwają, znajdujące się w strukturze Centralnego Laboratorium, krajowe laboratoria referencyjne. Laboratoria te nadzorują prawidłowe stosowanie właściwych metod badawczych, zgodnych z międzynarodowymi standardami, prowadzą szkolenia dla diagnostów laboratoryjnych, organizują badania biegłości. Krajowe laboratoria referencyjne ściśle współpracują ze wspólnotowymi laboratoriami

Główny Inspektorat Ochrony
Roślin i Nasiennictwa
Centralne Laboratorium w Toruniu
tel. 56 639 11 10

Odpuść na wsi

Nadszedł wyczekiwany czas urlopów. Odpoczynek na łonie natury, z dala od codziennej gonitwy i zgiełku to coś, co może pomóc odzyskać siły i równowagę po pracowicie spędzonych miesiącach, dodatkowo naznaczonych wyjątkowym stresem związanym z epidemią i działaniami wojennymi tuż za naszą granicą. Mając te potrzeby na uwadze, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi po raz kolejny realizuje swój flagowy projekt *Odpuść na wsi*.

W tym roku m.in. emitowany jest w telewizji atrakcyjny spot promujący wieś jako idealne miejsce wypoczynku oraz planowany jest konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży, dzięki któremu już najmłodszy mają okazję w artystyczny sposób wyrazić swoje doświadczenia czy też marzenia związane z wakacjami na wsi. Przygotowana zostanie również nowa publikacja na temat odpoczynku na wsi.

Przed wszystkim jednak – wzorem lat ubiegłych – projekt jest obecny na licznych wydarzeniach targowych w formie stoiska informacyjno-edukacyjnego. Jak za-

wsze drewniana i kolorowa chatka *Odpuść na wsi* budzi ogromne zainteresowanie i zachwyt wśród zwiedzających. W trakcie odwiedzenia jej można przede wszystkim zapoznać się z coraz atrakcyjniejszą ofertą gospodarstw agroturystycznych, poznać tajniki prowadzenia tego rodzaju działalności, a także wziąć udział w licznych konkursach i pokazach sztuki rękodzielniczej.

Stoisko *Odpuść na wsi* jest bardzo często uważane za najładniejszą ekspozycję danego wydarzenia. Przykładowo podczas tegorocznych 20. Międzynarodowych

Targów Turystyki *W Stronę Stońca* w Opolu Ministerstwo po raz kolejny otrzymało nagrodę za najładniejsze stoisko informacyjno-promocyjne. Gościliśmy ponadto w tym roku w Chorzowie na Targach Turystycznych *Atrakcje Regionów*, a będziemy obecni jeszcze na:

- Dożynkach Jasnogórskich w Częstochowie (3-4 września);
- Międzynarodowych Dniach z Doradztwem Rolniczym w Siedlcach (10-11 września);
- Targach Regionów i Produktów Turystycznych TOUR SALON w Poznaniu (21-23 października);
- Międzynarodowych Targach Turystycznych TT Warsaw (24-26 listopada).

Zapraszamy do odwiedzenia stoiska *Odpuść na wsi*, a na de wszystko – do odpoczynku na przepięknej polskiej wsi.

Departament Oświaty
i Polityki Społecznej MRiRW
tel. 22 623 15 75

Zdjęcie: Alexander.Stock.adobe.com

Posiedzenie AGRIFISH

Podsekretarz stanu Krzysztof Cieciora 13 czerwca br. uczestniczył w posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa (AGRIFISH) w Luksemburgu. Najważniejszymi tematami były: realizacja Wspólnej Polityki Rybołówstwa i konsultacje dotyczące uprawnień do połowów na rok 2023, sytuacja na rynkach rolnych, stosowanie unijnych norm w odniesieniu do importowanych produktów rolno-spożywczych, zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin oraz ASF.

■ Stan europejskiego rybołówstwa

W części dotyczącej rybołówstwa Komisja Europejska (KE) przedstawiła główne założenia komunikatu *W kierunku bardziej zrównoważonego rybołówstwa w UE: stan prac i kierunki na 2023 r.*, wskazując na pozytywne tendencje w kontekście odbudowy stad na wodach europejskich. Dodatkowo KE podkreśliła potrzebę dalszych działań w celu złagodzenia skutków gospodarczo-społecznych dla sektora wywołanych pandemią COVID-19 i agresją militarną Rosji na Ukrainę.

Delegacje wyraziły kierunkowe poparcie dla KE, podnosząc kwestie działań na rzecz zrównoważonych połowów w zgodzie z doradztwem naukowym, jak również zauważyły potrzebę uwzględnienia obecnej sytuacji geopolitycznej w dalszych pracach legislacyjnych. W tym kontekście wspólne oświadczenie Polski oraz Litwy, Łotwy, Estonii, Szwecji, Finlandii, Niemiec i Danii, wskazujące na negatywny wpływ operacji prowadzonych przez Rosję na Morzu Bałtyckim, uzyskało większościowe poparcie.

Prezentując stanowisko Polski, wiceminister Cieciora podkreślił, że konieczne są dalsze działania

na rzecz poprawy kondycji stad ryb.

– Działania te nie mogą opierać się jednak wyłącznie na zmniejszeniu wysokości kwot połowowych. Potrzebne jest podejście holistyczne, które pomoże w zmianie negatywnej sytuacji środowiskowej Bałtyku. Konieczne jest większe zaangażowanie przedstawicieli

W czerwcowym posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa uczestniczył podsekretarz stanu Krzysztof Cieciora

nauki i praca nad selektywnymi narzędziami połowowymi – powiedział podsekretarz stanu Krzysztof Cieciora.

■ Sytuacja na rynkach rolnych

W punkcie dotyczącym sytuacji na rynkach rolnych, w szczególności po inwazji Rosji na Ukrainę, ministrowie wysłuchali informacji KE, że priorytetowym tematem pozostaje sprawa globalnego bezpieczeństwa żywnościowego. Działania Rosji zagrażają nie tylko bezpośrednio Ukrainie, lecz także milionom ludzi na wszystkich kontynentach, powodując wzrost cen żywności i kłopoty z jej dostępnością.

Odnosząc się do sytuacji na unijnych rynkach rolnych, KE wskazała na wpływ niekorzystnej pogody na przewidywane nieznaczne obniżenie zbiorów zbóż. Komisja zwróciła też uwagę na mniejsze możliwości eksportowe w sektorach wina oraz owoców i warzyw, jak również utrzymujące

się wysokie koszty produkcji i rosnące ceny żywności.

Podczas dyskusji delegacje doceniły podjęte już przez KE działa-

nia, w tym ostatnią propozycję elastyczności w zakresie korzystania ze środków EFRROW. Państwa członkowskie wskazały na dalsze problemy wynikające z utrzymujących się wysokich kosztów produkcji. Kilkanaście państw członkowskich, w tym Polska, opowiedziało się za derogacją w 2023 r. od obowiązku realizacji niektórych wymagań warunkowości, tj. norm GAEC 7 i/lub GAEC 8 w celu zwiększenia możliwości produkcyjnych w UE. W tej sprawie KE zadeklarowała intensyfikację prac nad przełożeniem tych wniosków na propozycję legislacyjną. Wiele państw członkowskich wezwało KE do pilnego zatwierdzenia planów strategicznych WPR.

Wiceminister Cieciora stwierdził, że wojna w Ukrainie nadal przyczynia się do silnego wzrostu cen zarówno środków do produkcji, jak i produktów rolnych. Poinformował o działaniach wdrożonych i planowanych przez Polskę, w tym m.in. nadzwyczajnej pomocy dostosowawczej dla producentów jabłek deserowych oraz dla producentów świń, a także realizacji zwiększonych zaliczek na poczet płatności bezpośrednich i obszarowych.

Jednocześnie podsekretarz stanu poinformował, że Polska z zaniepokojeniem przyjęła wykreślenie przez Ukrainę 12 maja br. z listy towarów krytycznego importu m.in. mleka i śmietany, masła, innych tłuszczów mlecznych i jogurtu a także makaronów.

– *W praktyce oznacza to, że ukraińscy przedsiębiorcy stracili możliwość zakupu większości polskich produktów mleczarskich* – stwierdził wiceminister Cieciora.

■ Stosowanie norm UE w imporcie z państw trzecich

W kolejnym punkcie porządku obrad KE zaprezentowała sprawozda-

nie w sprawie stosowania unijnych norm sanitarnych i środowiskowych w odniesieniu do importowanych produktów rolnych i rolno-spożywczych. Podkreśliła znaczenie transformacji globalnych systemów żywnościowych w kierunku większej zrównoważoności, szczególnie w obecnej sytuacji światowej.

Podczas dyskusji państwa członkowskie pozytywnie przyjęły sprawozdanie KE. Większość delegacji była zdania, że należy dążyć do zwiększenia zrównoważoności systemów żywnościowych, podkreślając rolę UE w promocję tego celu na świecie. Ministrowie zgodzili się, że wprowadzając wymagania dla produktów importowanych, należy respektować reguły WTO.

Z raportu KE wynika, że istnieją możliwości działania w zgodzie z tymi ramami. Odnosząc się do priorytetowych obszarów, w których należy dokonać rozszerzenia zakresu wymaganych norm w imporcie, państwa członkowskie mówiły m.in. o zdrowiu, dobrostanie zwierząt, środkach ochrony roślin, antybiotykooporności oraz normach w obszarze środowiska.

Zdaniem Polski przestrzeganie w stosunku do importowanych produktów unijnych standardów zdrowotnych powinno być w dalszym ciągu priorytetem. Międzynarodowe zobowiązania umożliwiają pełne egzekwowanie unijnych norm dotyczących bezpieczeństwa żywności. Rozszerzenie zakresu wymaganych norm w imporcie powinno koncentrować się na obszarach, takich jak dobrostan zwierząt oraz pozostałości środków ochrony roślin.

– *Jeśli chodzi o instrumenty realizacji celów, o których mowa w raporcie, należałoby aktywnie wykorzystywać możliwości wynikające z umów o wolnym handlu* – stwierdził wiceminister Cieciora.

■ Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin

W ramach punktów różnych odbyła się też dyskusja ws. wspólnego dokumentu Austrii, Belgii, Bułgarii, Estonii, Węgier, Litwy, Łotwy, Polski, Rumunii, Słowacji i Słowenii dotyczącego wspólnego podejścia do celów redukcyjnych w przyszłym akcie prawnym dotyczącym zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin.

Państwa członkowskie wyraziły swoje obawy związane z nieoficjalnie udostępnionym projektem aktu legislacyjnego dotyczącym zrównoważonego wykorzystania środków ochrony roślin. Sprzeciwiły się nakładaniu na poziomie krajowym obowiązkowego politycznego celu redukcyjnego na poziomie 50 proc., który KE zawarła uprzednio w Strategii „Od pola do stołu”. Wyraziły obawy o utratę konkurencyjności unijnej produkcji oraz pogłębienie kryzysu wywołanego wojną w Ukrainie.

Prezentując stanowisko Polski, wiceminister Cieciora podkreślił, że wszelkie działania w kierunku redukcji stosowania środków ochrony roślin powinny opierać się na solidnych podstawach naukowych i uwzględniać potrzeby w zakresie ochrony upraw poszczególnych państw członkowskich. Powinny być także uwzględniane różnice między państwami członkowskimi pod względem ilości substancji czynnych wykorzystywanych na hektar użytków rolnych.

– *Dbając o środowisko, nie możemy bowiem zapominać, że podstawową funkcją rolnictwa jest zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego, co staje się szczególnie aktualne w kontekście zagrożeń dla globalnego systemu żywnościowego wynikających z wojny w Ukrainie. Przyjmowane w Unii Europejskiej rozwiązania prawne nie powinny prowadzić do ograniczenia pro-*

dukcji rolnej i zwiększenia zależności od importu żywności – podkreślił podsekretarz stanu.

■ ASF – obecna sytuacja i dalsze działania

KE omówiła także tezy zawarte w przygotowanym przez siebie dokumencie Afrykański pomór świń: obecna sytuacja i dalsze działania. W trakcie dyskusji państwa członkowskie przyznały, że chorobę należy traktować priorytetowo i podejmować wspólnie, skoordynowane

wysiłki w celu ograniczenia jej rozprzestrzeniania.

Zgodzono się, że należy kontynuować prace w celu wypracowania skutecznej i bezpiecznej strategii przeciwko ASF. Podkreślano konieczność prowadzenia dalszego dialogu z zainteresowanymi stronami: sektorem i myśliwymi, a także państwami trzecimi w zakresie uznania europejskiej polityki dotyczącej regionalizacji.

Zdaniem Polski, mając na uwadze zagrożenie oraz konsekwencje

wystąpienia afrykańskiego pomoru świń, konieczne jest podjęcie wszelkich działań mających na celu ograniczenie szerzenia się tej groźnej choroby. Szczególny nacisk należy położyć na odpowiednie zarządzanie populacją dzików, jak również na sprawy szeroko rozumianej bioasekuracji.

Departament Współpracy
Międzynarodowej MRiRW
tel. 22 623 24 71

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Rozmowy polsko-niemieckie

Wicepremier, minister rolnictwa i rozwoju wsi Henryk Kowalczyk 9 czerwca br. przyjął w Warszawie ministra wyżywienia i rolnictwa RFN Cema Özdemira. Ministrowie rozmawiali o bezpieczeństwie żywnościowym w UE i na świecie w kontekście wojny w Ukrainie, krajowych Planach Strategicznych i wdrażaniu nowej WPR oraz współpracy polsko-niemieckiej w zakresie zwalczania Afrykańskiego Pomoru Świń (ASF).

Ministrowie zgodnie podkreślali szczególne znaczenie partnerstwa i jedności krajów europejskich w czasie, kiedy tuż za naszą granicą toczy się wojna, a nasi ukraińscy sąsiedzi bohatercko walczą o niepodległość. Zaatakowana przez Rosję Ukraina potrzebuje wielowymiarowego wsparcia całej społeczności międzynarodowej. Wyrazili solidarność z narodem ukraińskim i poparcie dla Ukrainy jako suwerennego, niepodległego państwa, które ma prawo decydować o swojej przyszłości.

■ Współpraca dla wsparcia Ukrainy

Ukraina jest bardzo istotnym ogniwem w światowym handlu produktami rolnymi, szczególnie zbóż. Konieczne jest podjęcie wszelkich

możliwych działań umożliwiających eksport produktów rolnych z Ukrainy na rynek światowy, tak aby nie było zagrożone bezpieczeństwo żywnościowe krajów najbardziej zależnych od importu tych produktów, np. państw Afryki Północnej i Wschodniej oraz Bliższego Wschodu.

Minister Özdemir podziękował Polsce za pomoc udzielaną Ukrainie, zarówno humanitarną, jak i w formie ułatwień dla transportu ukraińskich towarów.

■ Zwiększenie produktywności a ograniczenia

Wicepremier Kowalczyk podkreślił, że konieczność zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego wiąże się z potrzebą zwiększenia produktywności. Działania na

rzecz łagodzenia zmian klimatycznych i mierzenia się z ograniczeniami w zakresie zasobów naturalnych są nadal istotne, ale realizacja bardzo ambitnych celów nie może przyczynić się do spadku produkcji i wzrostu importu UE.

– *Musimy zadbać o równowagę między celami bezpieczeństwa żywnościowego i odpowiedniego poziomu produkcji żywności w UE a celami Europejskiego Zielonego Ładu* – powiedział wicepremier Kowalczyk.

Wojna w Ukrainie musi przełożyć się na podejście do Wspólnej Polityki Rolnej. Agresja rosyjska wymusza podejmowanie działań mających na celu uniezależnienie się Unii od importu i zapewnienie jej suwerenności żywnościowej.

Wicepremier Kowalczyk podkreślił, że dostępność żywności w Polsce i w krajach Unii Europejskiej nie jest zagrożona.

W celu złagodzenia wpływu wysokich cen Rząd RP wprowadził okresowo obniżone lub zerowe stawki podatku VAT na podstawowe produkty żywnościowe, nawozy i gaz.

■ Plany Strategiczne WPR w Polsce i Niemczech

Ministrowie wymienili się również doświadczeniami w odniesieniu do Planów Strategicznych WPR. Zarówno Polsce, jak i RFN zależy na jak najszybszym uzgodnieniu Planów i ich akceptacji przez Komisję Europejską.

– *Polska chce realizować założenia Europejskiego Zielonego Ładu w sposób, który nie wpłynie negatywnie na polskie rolnictwo, a także pozwoli na zachowanie jego konkurencyjności i potencjału eksportowego* – poinformował wicepremier Kowalczyk.

■ Zwalczanie ASF

W kwestii zwalczania ASF ministrowie zadeklarowali gotowość do dalszej, ścisłej koordynacji działań i wymiany informacji pomiędzy służbami weterynaryjnymi z obu krajów. Polska i Niemcy planują podpisanie wkrótce technicznego porozumienia dotyczącego zacieśnienia współpracy pomiędzy służbami weterynaryjnymi obydwu państw.

Wicepremier, minister rolnictwa i rozwoju wsi Henryk Kowalczyk 9 czerwca br. przyjął w Warszawie ministra żywności i rolnictwa RFN Cema Özdemira

■ Wspólne wyzwania

Ministrowie zapewnili o gotowości do współdziałania wobec wspólnych wyzwań i zagrożeń, które dotyczą już nie tylko polityki rolnej, ale w obecnej sytuacji geopolitycznej – także jedności, solidarności i bezpieczeństwa, w tym

bezpieczeństwa żywnościowego w UE i na świecie.

Departament Współpracy
Międzynarodowej
MRiRW

tel. 22 623 24 71

Zdjęcie: archiwum MRiRW

O aktualnych wyzwaniach dla europejskiego rolnictwa podczas Europejskiego Forum Rolniczego

Wyzwania stojące przed europejskim rolnictwem w obliczu wojny w Ukrainie były tematem Europejskiego Forum Rolniczego w Warszawie. W spotkaniu uczestniczył wicepremier, minister rolnictwa i rozwoju wsi Henryk Kowalczyk.

W dyskusji brali również udział ministrowie rolnictwa: Republiki Czeskiej – Zdeněk Nekula i Łotwy – Kaspars Gerhards oraz wiceminister rolnictwa Litwy – Paulius Astrauskas.

■ Samowystarczalność Polski

– *Wojna w Ukrainie poważnie wpływa na sytuację rolnictwa w Polsce, Europie i na całym świecie. Skutkiem agresji rosyjskiej na Ukrainę jest zagrożenie dla*

światowego bezpieczeństwa żywnościowego. Polska jest samowystarczalna w produkcji żywności, o czym świadczy wysoki poziom eksportu oraz dodatni bilans handlu zagranicznego artykułami rolno-spożywczymi. Wyzwaniem jest wzrost cen żywności i wzrost cen środków produkcji – podkreślał w swoim wystąpieniu wicepremier, minister rolnictwa i rozwoju wsi Henryk Kowalczyk.

■ Pomoc w tranzycie ukraińskich zbóż

Szef resortu rolnictwa poinformował także, że Polska podejmuje szereg działań zmierzających do transformacji systemów żywnościowych, pomocy żywnościowej i mających na celu ułatwienie tranzytu ukraińskich zbóż przez terytorium UE do państw trzecich. Od samego początku wojny Polska prowadzi intensywny dialog z władzami w Kijowie w celu zapewnienia wsparcia Ukrainie, m.in. w zakresie ułatwień dla transportu ukraińskich towarów. Poważne wyzwania z tym związane to dostępność kontenerów, naczeł samochodowych i mobilnych urzędów do przeładunku zbóż oraz różnice w szerokości torów.

Wicepremier Kowalczyk podkreślił, że konieczne są konkretne działania Komisji Europejskiej oraz wsparcie w zakresie budowy infrastruktury umożliwiającej zwiększenie przepustowości polsko-ukraińskich przejść granicznych.

■ Pozostałe wyzwania dla europejskiego rolnictwa

Wicepremier przypomniał, że wyzwaniem dla konkurencyjności polskiego i unijnego rolnictwa są również cele redukcyjne wynikające z Europejskiego Zielonego Ładu oraz wzrost importu z państw, które nie stosują standardów środowiskowych tak restrykcyjnych, jak te unijne.

– *Realizacja ambitnych celów nie może przyczynić się do spadku produkcji i wzrostu importu. Należy zadbać o równowagę między celami bezpieczeństwa żywnościowe-*

go i odpowiedniego poziomu produkcji żywności w UE a celami Europejskiego Zielonego Ładu – zaznaczył wicepremier.

Minister rolnictwa i rozwoju wsi podkreślił, że Europa nie może sobie teraz pozwolić na ograniczanie produkcji.

– *Postulat zmniejszenia presji rolnictwa na środowisko musi być realizowany w taki sposób i w takim tempie, aby zapewnione było bezpieczeństwo żywnościowe*

zależnienia się od paliw kopalnych. W tym kontekście szczególnego znaczenia nabiera energetyka odnawialna. Polityka UE w odniesieniu do odnawialnych źródeł energii powinna uwzględniać różne uwarunkowania państw członkowskich oraz gwarantować swobodę wykorzystania posiadanych zasobów, przy jak najmniejszych obciążeniach biurokratycznych i jak najlepszym wykorzystaniu potencjału źródeł odnawialnych.

Wyzwania stojące przed europejskim rolnictwem w obliczu wojny w Ukrainie były tematem Europejskiego Forum Rolniczego w Warszawie

wszystkich obywateli. Obecna sytuacja gospodarcza, spowodowana z jednej strony skutkami pandemii COVID, a z drugiej strony trwającym konfliktem zbrojnym w Ukrainie, nie jest odpowiednim momentem na podejmowanie działań, których bezpośrednią konsekwencją może być ograniczenie produkcji żywności lub wzrost jej cen – wskazał wicepremier.

■ Rola energetyki odnawialnej

Wicepremier wyraził opinię, że w obecnej sytuacji geopolitycznej kluczowa staje się budowa suwerenności Unii Europejskiej w dziedzinach produkcji żywności i unie-

■ Rozmowy z ministrem rolnictwa Czech

Na marginesie Forum wicepremier Henryk Kowalczyk rozmawiał z ministrem rolnictwa Republiki Czeskiej Zdenkiem Neuklą. Głównym tematem spotkania było bezpieczeństwo żywnościowe w Europie i na świecie wobec wojny w Ukrainie oraz oczekiwania Polski wobec czeskiego przewodnictwa w Radzie UE (1 lipca-31 grudnia 2022 r.).

Departament Komunikacji i Promocji

MRiRW

tel. 22 623 18 38

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Inteligentne Rolnictwo

Finał konkursu dla młodzieży

W drugiej połowie czerwca br. odbyło się uroczyste rozstrzygnięcie konkursu Inteligentne Rolnictwo, podczas którego uczniowie szkół rolniczych prowadzonych przez MRiRW otrzymali nagrody z rąk wicepremiera, ministra rolnictwa i rozwoju wsi Henryka Kowalczyka.

– *Technologie cyfrowe w szkołach rolniczych stają się coraz bardziej popularne, a wiedza w tym zakresie coraz większa. Rolnik to bardzo ważny zawód. Żeby być dobrym rolnikiem, trzeba mieć nie tylko szeroką wiedzę dotyczącą rolnictwa, ale również z innych dziedzin, np. sztucznej inteligencji. Sztuczna inteligencja w rolnictwie pomoże wydajniej uprawiać ziemię, zoptymalizować wykorzystanie zasobów i podnieść jakość spożywanych produktów rolnych. Jeśli odpowiednio zastosujemy sztuczną inteligencję, mamy szansę wzmocnić pozycję naszego kraju na arenie międzynarodowej, a także rozwinąć gospodarkę i rynek pracy, tworząc tym samym korzyści dla społeczeństwa. Cieszy mnie, że program szkolenio-*

wy Intel jest i będzie realizowany w resortowych szkołach rolniczych, gdzie znajdują się uczniowie myślący nieszablonowo, którzy widzą potrzeby zmian i już dziś szukają sposobów ich wprowadzania. Niebawem w jednej ze szkół prowadzonych i nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zostanie uruchomiona szkolna pracownia przeznaczona do wdrażania sztucznej inteligencji w zastosowaniach rolniczych – powiedział podczas gali wicepremier Henryk Kowalczyk.

■ Szkolenia

Gala wręczenia nagród w konkursie Inteligentne Rolnictwo to zwieńczenie pierwszego etapu szkoleń z zakresu stosowania sztucznej inteligencji opartych na programie Intel®

AI for Future Workforce. Szkolenia te są od 2021 r. przeprowadzane we wszystkich szkołach rolniczych w Polsce.

Ze względu na duże zainteresowanie szkoleniami w kwietniu 2022 r. przedstawiciele Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz firmy Intel podpisali porozumienie, na mocy którego Intel będzie kontynuować organizację najwyższej jakości programów szkoleniowych ze stosowania sztucznej inteligencji w rolnictwie.

Polska jest pionierem sektorowego podejścia do edukacji i szkoleń prowadzonych w oparciu o program Intel® AI for Future Workforce. Szkolenia przeprowadzone w Polsce, po dostosowaniu do specyfiki zagadnień rolniczych, staną się podstawą dla podobnych programów wdrażanych na całym świecie.

Departament Oświaty
i Polityki Społecznej MRiRW
tel. 22 623 15 75

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Laureaci konkursu Inteligentne Rolnictwo

Rozwój usług rolniczych

Trwa nabór wniosków, są w nim nowości

Pomysłów na prowadzenie własnego biznesu na wsi jest wiele. Jednym z nich jest świadczenie usług dla rolnictwa. Do 19 sierpnia 2022 r. ARiMR przyjmuje wnioski o wsparcie na rozwój takiej działalności lub – co jest nowością tego naboru – na jej założenie. Pomoc, jaką można otrzymać, wynosi nawet 500 tys. zł.

Z danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020 wynika, że blisko 333 tys. indywidualnych gospodarstw rolnych w Polsce korzysta z usług rolniczych, m.in. wynajmując sprzęt czy zlecając wykonanie potrzebnych prac. Wraz ze wzrostem powierzchni gospodarstw i profesjonalizacją produkcji rosną będzie zapotrzebowanie na tego typu usługi. By rozkręcić i prowadzić tego typu biznes, potrzebne są jednak spore środki. Jednym ze źródeł ich pozyskania może być oferowana przez ARiMR pomoc finansowa na *Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług związanych z rolnictwem i leśnictwem*. Agencja prowadzi właśnie nabór wniosków na ten rodzaj wsparcia.

Tegoroczny nabór jest ostatnim w ramach tego działania z PROW

na lata 2014-2020, i pierwszym, w którym o dofinansowanie mogą wnioskować również ci, którzy dopiero chcą założyć firmę. Rozsze-

rzo również sam katalog usług, na które będzie można otrzymać dofinansowanie.

■ Dla kogo dofinansowanie?

Do tej pory wsparcie można było uzyskać tylko na działalność związaną z rolnictwem – wspomagającą produkcję roślinną lub chów i hodowlę zwierząt gospodarskich albo pomoc świadczoną po zbiorach. Teraz poszerzono zakres

Tegoroczny nabór wniosków na *Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług związanych z rolnictwem i leśnictwem* jest ostatnim w ramach tego działania z PROW na lata 2014-2020, i pierwszym, w którym o dofinansowanie mogą wnioskować również ci, którzy dopiero chcą założyć firmę

Wsparciem mogą zostać objęte usługi związane z rolnictwem w zakresie wykorzystania technologii cyfrowych, w tym dronów czy informatycznych systemów zarządzania gospodarstwem

usług objętych wsparciem o te związane z: leśnictwem; rolnictwem w zakresie zabezpieczania lub utrzymania urządzeń wodnych; rolnictwem i leśnictwem w zakresie mycia i dezynfekcji; rolnictwem w zakresie wykorzystania technologii cyfrowych.

Dofinansowanie przeznaczone jest dla osób fizycznych, prawnych, jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. W poprzednich naborach te podmioty musiały prowadzić usługową działalność gospodarczą na rzecz rolnictwa co najmniej 2 lata przed złożeniem wniosku o pomoc. W bieżącym naborze ten wymóg został zachowany, objęto nim także usługi w zakresie leśnictwa. Nie dotyczy on z kolei podmiotów, które chcą założyć firmę zajmującą się: zabezpieczaniem lub utrzymywaniem urządzeń wodnych; myciem i dezynfekcją budynków służących produkcji rolnej, urządzeń, maszyn, pojazdów rolniczych i leśnych, a także wykorzystywaniem technologii cyfrowych – w tym dronów czy informatycznych systemów zarządzania gospodarstwem.

■ Kwota wsparcia

Maksymalna kwota wsparcia, którą wnioskodawca może otrzymać od ARiMR, wynosi 500 tys. zł. Re-

fundacji podlega maksymalnie 50 proc. udokumentowanych, kwalifikowanych kosztów inwestycji, a w przypadku działalności związanej z rolnictwem w zakresie zabezpieczania lub utrzymania urzą-

Usługi w zakresie leśnictwa zostały objęte wymogiem prowadzenia usługowej działalności gospodarczej na rzecz rolnictwa co najmniej 2 lata przed złożeniem wniosku o pomoc

dzeń wodnych oraz tej z wykorzystaniem technologii cyfrowych w rolnictwie – poziom dofinansowania wzrasta do 65 proc.

W związku z wprowadzonymi zmianami poszerzony został również katalog kosztów kwalifikowanych, co umożliwia realizację inwestycji pod kątem zakupu nowych maszyn, urządzeń i narzędzi w celu wykorzystywania ich w obrębie gospodarstw rolnych w ra-

mach świadczonych usług. Dla każdego zakresu działalności rodzaj kosztów jest inny.

Co istotne, dofinansowanie w każdym z zakresów nie obejmuje zakupu nieruchomości, rzeczy używanych, kosztów robót budowlanych ani leasingu zwrotnego, a także podatku VAT.

Wnioski o pomoc na *Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług związanych z rolnictwem i leśnictwem* przyjmują do 19 sierpnia 2022 r. oddziały regionalne ARiMR. Dokumenty można składać osobiście lub przez upoważnioną osobę, albo przesyłką rejestrowaną nadaną w placówce Poczty Polskiej. Wniosek można również wysłać w formie doku-

mentu elektronicznego za pośrednictwem platformy e-PUAP.

W dotychczasowych naborach wniosków ARiMR podpisała ok. 3,7 tys. umów o przyznaniu takiej pomocy na kwotę blisko 1,6 mld zł.

Biuro Prasowe ARiMR
tel. 22 318 40 90

Zdjęcia: Bernardbodo-, Monopoly919-,
Kletr.Stock.adobe.com

Dofinansowanie inwestycji zabezpieczających przed zniszczeniem potencjału gospodarstwa

Do 2 września 2022 r. ARiMR przyjmuje wnioski o wsparcie *Inwestycji zapobiegających zniszczeniu potencjału produkcji rolnej*. To oferta pomocy skierowana do rolników, którzy chcą zabezpieczyć swoje gospodarstwa przed ASF, a także do spółek wodnych chcących zainwestować w urządzenia chroniące gospodarstwa przed suszą czy powodzią – i właśnie dla nich przygotowano w tym naborze zmiany.

Ze wsparcia finansowanego z budżetu PROW na lata 2014-2020 mogą skorzystać rolnicy, którzy zajmują się chowem lub hodowlą nie mniej niż 50 świń bądź zrealizowali zobowiązania rolno-środowiskowe w ramach wariantu 7.4 – zachowanie lokalnych ras świń, i chcą przeprowadzić inwestycje chroniące ich gospodarstwa przed rozprzestrzenianiem się wirusa afrykańskiego pomoru świń (ASF). Pomoc w wysokości do 100 tys. zł w formie refundacji do 80 proc. kosztów kwalifikowanych zrealizowanej inwestycji mogą otrzymać m.in. na utworzenie lub zmodernizowanie niecki dezynfekcyjnej; wyposażenie gospodarstwa w urządzenie do dezynfekcji; budowę lub przebudowę magazynu do przechowywania słomy dla świń; zakup silosu na paszę gotową do bezpośredniego spożycia przez świnie i wykonanie robót związanych z jego posadowieniem; przebudowę czy remont, które doprowadzą do utrzymywania świń w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach czy wykonanie ogrodzenia chlewni.

O pomoc mogą ubiegać się także spółki wodne lub ich związki, w których większość stanowią rolnicy posiadający grunty rolne, lub w których więcej niż połowa zmeliorowanych

gruntów objętych działalnością spółki jest w posiadaniu rolników. Ta grupa beneficjentów może otrzymać maksymalnie 1 mln zł, m.in. na zakup sprzętu do utrzymywania urządzeń wodnych służących zabezpieczeniu gospodarstw przed zalaniem, podtopieniem lub nadmiernym uwilgoce-

Wsparcie otrzymane na *Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej* może zostać przeznaczone m.in. na wykonanie robót na urządzeniach melioracji wodnych w celu zabezpieczenia gospodarstw przed skutkami suszy lub powodzi, np. remont rowu melioracyjnego lub budowę progę piętrzącego

niem spowodowanym przez powódź lub deszcz nawalny, czy też wykonanie robót na urządzeniach melioracji wodnych w celu zabezpieczenia gospodarstw przed skutkami suszy lub powodzi. Limit dofinansowania wynosi 80 proc. kosztów kwalifikowanych

zrealizowanej inwestycji. Dla spółek wodnych lub ich związków wprowadzono w tym naborze nowości. Mogą jak do tej pory ubiegać się o zaliczkę na realizację inwestycji, albo – i to jest nowość – o wyprzedzające finansowanie kosztów kwalifikowanych. Oprócz tego mogą się starać o zwrot podatku VAT, a w szerokim katalogu inwestycji objętych dofinansowaniem znalazły się jednostkowe stawki pomocy.

Wnioski przyjmują oddziały regionalne lub biura powiatowe ARiMR do 2 września 2022 r. W jednym naborze można złożyć tylko jeden wniosek o przyznanie pomocy. Spółka wodna

nie może złożyć wniosku, jeżeli wniosek w danym naborze składa związek, którego ta spółka jest członkiem.

Biuro Prasowe ARiMR
tel. 22 318 40 90

Zdjęcie: Fotolia

Pomoc z PROW dla poszkodowanych przez klęski żywiołowe lub ASF

ARiMR przypomina, że można składać wnioski o wsparcie inwestycji odtwarzających potencjał produkcji rolnej, który został zniszczony w wyniku klęsk żywiołowych lub ASF. Nabór odbywa się w trybie ciągłym, a to oznacza, że w prawie każdym momencie roku, w razie potrzeby, rolnik może złożyć w Agencji wniosek o pomoc.

Przyjmowanie wniosków rozpoczęło się 3 stycznia i potrwa do 30 grudnia 2022 r. To wsparcie, finansowane z budżetu PROW 2014-2020, adresowane jest do dwóch grup rolników. Do pierwszej należą ci, którzy ponieśli straty w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych. Na liście tych pogodowych zdarzeń są: powódź, deszcz nawalny, susza, przymrozki wiosenne, ujemne skutki przezimowania, obsunięcie się ziemi, lawina, grad, huragan, uderzenie pioruna. Drugą grupę stanowią gospodarze, którzy ponieśli szkody spowodowane wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (ASF).

O wsparcie można wystąpić, gdy straty w gospodarstwie miały miejsce w roku, w którym jest składany wniosek lub w co najmniej jednym z 2 poprzednich lat i wyniosły przynajmniej 30 proc. średniorocznej produkcji rolnej z trzech ostatnich lat. Co istotne, muszą one dotyczyć składnika gospodarstwa, którego odtworzenie wymaga poniesienia kosztów kwalifikujących się do objęcia wsparciem. Wśród nich są m.in. koszty remontu budynków wykorzystywanych do produkcji rolnej oraz magazynowania, ale tylko takich, które nie podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu; zakupu nowych ma-

szyn, urządzeń, tuneli foliowych; odtworzenia sadów czy plantacji krzewów owocowych.

Natomiast w przypadku wystąpienia ASF w gospodarstwie o pomoc mogą ubiegać się rolnicy, którym powiatowy lekarz weterynarii nakazał w drodze decyzji zabicie świń lub

to 300 tys. zł na jednego beneficjenta i gospodarstwo. Należy jednak pamiętać, że nie może ono przekroczyć 80 proc. kosztów kwalifikowanych poniesionych na realizację danej inwestycji.

W przypadku szkód powstałych w wyniku klęsk żywiołowych wsparcie można przeznaczyć na odtworzenie zniszczonych składników gospodarstwa. Natomiast gdy przyczyną strat jest ASF – na realizację inwestycji rolniczych niezwiązanych z produkcją świń.

Wnioski należy składać w biurach powiatowych lub oddziałach regio-

Rolnicy, którzy ponieśli straty w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych mogą do 30 grudnia składać wnioski o wsparcie inwestycji odtwarzających potencjał produkcji rolnej. Pomoc można przeznaczyć m.in. na zakup nowych maszyn, urządzeń, tuneli foliowych oraz odtworzenia sadów czy plantacji krzewów owocowych

zniszczenie ich zwłok, a w dniu jej wydania zwierzęta, których dotyczyła, stanowiły co najmniej 30 proc. trzody chlewnej posiadanej przez rolnika.

Maksymalne dofinansowanie, jakie można otrzymać w całym okresie realizacji PROW 2014-2020,

nalnych ARiMR. Można to zrobić osobiście, przesłać za pośrednictwem Poczty Polskiej lub elektronicznej skrzynki podawczej ePUAP.

Biuro Prasowe ARiMR
tel. 22 318 40 90

Zdjęcie: Boguslavus.Stock.adobe.com

Spółdzielnie energetyczne

– rozwiązanie szyte na miarę wsi

Rozwój energetyki rozproszonej, opartej na odnawialnych źródłach energii, a także racjonalne wykorzystywanie lokalnie dostępnych zasobów to jedne z podstawowych komponentów zrównoważonego rozwoju. Spółdzielnie energetyczne są propozycją, która może doprowadzić do większego zainteresowania rozwojem energetyki odnawialnej na obszarach wiejskich.

Takie rozwiązania przynoszą wymierne korzyści o charakterze:

- ekologicznym;
- gospodarczym;
- społecznym – ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery, zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego państwa czy stworzenie nowych miejsc prac.

Ponadto zastosowanie odnawialnych źródeł energii (OZE) umożliwia realizację nowych wyzwań stawianych przed polskim sektorem energetycznym.

■ Uzasadnienie rozwoju energetyki rozproszonej

Szczególnego uzasadnienia należy doszukiwać się w kontekście obszarów wiejskich, gdzie z jednej strony występuje największy potencjał surowcowy, z drugiej zaś tereny te zmagają się z ubóstwem energetycznym, objawiającym się m.in. problemami z zapewnieniem

ciągłości dostaw energii.

Warto przy tym podkreślić, że obszary wiejskie w Polsce zajmują niemal 90 proc. powierzchni naszego

kraju, a zamieszkuje je prawie 40 proc. naszego społeczeństwa.

■ Spółdzielnie energetyczne – dlaczego warto?

Jedną z propozycji, która może doprowadzić do większego zainteresowania rozwojem energetyki odnawialnej na obszarach wiejskich, jest możliwość tworzenia spółdzielni energetycznych. Rozwiązanie umożliwi udział odbiorców końcowych zarówno w pro-

Spółdzielnie energetyczne są propozycją, która może doprowadzić do większego zainteresowania rozwojem energetyki odnawialnej na obszarach wiejskich

dukcji energii, jak i efektywnym jej wykorzystaniu, a także rozłożenie kosztów inwestycyjnych na większą liczbę podmiotów. W efekcie możliwe jest wybudowanie wydajniejszych instalacji, zaopatrujących w energię większą liczbę odbiorców.

■ Czym jest spółdzielnia energetyczna?

Spółdzielnia energetyczna stanowi szczególny rodzaj spółdzielni. Jej funkcjonowanie zostało uregulowane przepisami ustawy *Prawo spółdzielcze* lub ustawy o *spółdzielniach rolników*. Stanowi dobrowolne zrzeszenie zarówno osób fizycznych jak i prawnych, a do jej powstania wymagane jest uchwalenie statutu przez jej założycieli (10 osób – w przypadku osób fizycznych albo spółdzielni rolników lub 3 osób – w przypadku osób prawnych), a następnie złożenie stosownego wniosku do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS).

Z chwilą dokonania rejestracji w KRS spółdzielnia nabywa osobowość prawną i staje się przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów prawa. Przedmiotem działalności spółdzielni energetycznej może być wytwarzanie energii elektrycznej lub biogazu bądź ciepła w instalacjach OZE i równoważenie zapotrzebowania ww. energii wyłącznie na potrzeby własne spółdzielni i jej członków.

Wymagania, które należy spełnić, aby spółdzielnia energetyczna mogła działać, są następujące:

- Warunkiem jest, aby spółdzielnia i jej członkowie byli przyłączeni do zdefiniowanej obszarowo sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej o napięciu znamionowym 110 kV lub sieci dystrybucyjnej gazowej, lub sieci ciepłowniczej.
- Spółdzielnia energetyczna może zrzeszać nie więcej niż 1000

członków, przy czym prawa wynikające z członkostwa w spółdzielni są dla wszystkich członków takie same, niezależnie od posiadanej liczby udziałów.

- Spółdzielnia może prowadzić swoją działalność wyłącznie na obszarze gminy wiejskiej lub miejsko-wiejskiej albo na obszarze skupiającym trzy tego rodzaju gminy bezpośrednio sąsiadujące ze sobą.
- Obszar działalności spółdzielni energetycznej został zawężony do obszaru jednego operatora sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej, gazowej lub sieci ciepłowniczej, do której przyłączy-

czyć 10 MW. W przypadku ciepła – łączna moc wszystkich instalacji nie powinna przekroczyć 30 MW, a biogazu – roczna wydajność instalacji nie powinna przekroczyć 40 mln m³.

- Jednocześnie należy podkreślić, że spółdzielnia energetyczna może podjąć działalność w zakresie wytwarzania energii elektrycznej lub biogazu, lub ciepła w instalacjach OZE dopiero po zamieszczeniu jej danych w wykazie spółdzielni energetycznych, prowadzonym przez Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR).

Obszar działalności spółdzielni energetycznej został zawężony do obszaru jednego operatora sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej, gazowej lub sieci ciepłowniczej, do której przyłączona jest spółdzielnia energetyczna i jej członkowie

na jest spółdzielnia energetyczna i jej członkowie.

- W przepisach regulujących działalność spółdzielni energetycznych wskazano, że spółdzielnia działająca w zakresie wytwarzania energii elektrycznej powinna zagwarantować, aby łączna zainstalowana moc wszystkich instalacji OZE umożliwiła pokrycie w ciągu roku nie mniej niż 70 proc. potrzeb własnych spółdzielni i jej członków, przy czym moc zainstalowana ww. instalacji nie powinna przekro-

W tym celu wymagane jest złożenie w KOWR stosownego wniosku oraz dołączenie do niego załączników, tj. statutu spółdzielni oraz oświadczenia o spełnieniu warunków wymaganych do prowadzenia działalności w powyższym zakresie. Szczegółowe informacje dotyczące ww. zatwierdzenia oraz niezbędne wzory formularzy zostały udostępnione na stronie internetowej KOWR w zakładce OZE – Spółdzielnie energetyczne.

■ Spółdzielnia energetyczna jako lokalny dostawca energii

Jak wspomniano, celem działalności spółdzielni energetycznych jest wytwarzanie energii, która ma zaspokoić zapotrzebowanie energetyczne spółdzielni i jej człon-

branej z tej sieci w celu jej zużycia na potrzeby własne spółdzielni i jej członków, skorygowaną współczynnikiem ilościowym 1 do 0,6.

Istotną korzyścią dla członków spółdzielni jest również możliwość korzystania ze zwolnienia z opłaty

skiej oraz niemieckiego federalnego Ministerstwa Środowiska, Ochrony Przyrody i Bezpieczeństwa Jądrowego. Według przyjętego harmonogramu projekt ma być realizowany przez ok. 2,5 roku i zakłada w szczególności:

- przeprowadzenie analizy zasobów i potrzeb energetycznych danej gminy;
- dobór instalacji OZE przynoszących jak największą korzyść dla lokalnych społeczności;
- przygotowanie dokumentacji do założenia spółdzielni energetycznych;
- opracowanie poradnika dotyczącego zakładania spółdzielni energetycznych;
- organizowanie warsztatów i konferencji mających na celu wymianę informacji i doświadczeń z realizacji projektu.

Zastosowanie odnawialnych źródeł energii umożliwia realizację nowych wyzwań stawianych przed polskim sektorem energetycznym

ków. Ograniczenie zakresu terytorialnego oraz wprowadzenie podstawowych warunków dla spółdzielni umożliwia partycypowanie lokalnej społeczności w rozwoju energetyki odnawialnej. W związku z tym spółdzielnia energetyczna może stać się lokalnym dostawcą energii, co z kolei może wpłynąć na ograniczenie problemów z dostawami energii na obszarach wiejskich, a także na obniżenie kosztów związanych z dostawą i zużyciem energii.

Warto wspomnieć, że spółdzielnia energetyczna, która wytwarza energię elektryczną, może skorzystać z preferencyjnego systemu rozliczeń energii (systemu opustów). Oznacza to, że przedsiębiorstwo obrotu energią elektryczną, pełniące funkcję sprzedawcy zobowiązanego, będzie dokonywać rozliczeń nadwyżek wytworzonej energii elektrycznej wprowadzonej do sieci elektroenergetycznej wobec ilości energii elektrycznej po-

dystrybucyjnej zmiennej i części opłat stałych oraz opłaty rozliczeniowej. Dodatkowo spółdzielnia nie ma obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia oraz podlega zwolnieniu od podatku akcyzowego, w przypadku gdy łączna moc zainstalowana energii elektrycznej wszystkich instalacji OZE nie przekracza 1 MW.

■ Projekt MRiRW

W celu rozwoju spółdzielni energetycznych na obszarach wiejskich Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zainicjowało realizację projektu pt. *Rozwój obszarów wiejskich poprzez odnawialne źródła energii – Renew (able) your Region – RENALDO*, który polega na udzieleniu wsparcia eksperckiego wybranym 6 gminom z województw podlaskiego oraz kujawsko-pomorskiego w przygotowaniu uruchomienia pilotażowych spółdzielni energetycznych.

Realizacja projektu jest finansowana ze środków Unii Europej-

■ Działania KOWR

KOWR, w ramach ustawowych kompetencji, prowadzi działania ukierunkowane na rozwój OZE na obszarach wiejskich, w tym w szczególności promujące spółdzielnie energetyczne. W drugiej połowie 2022 r. zostanie zrealizowany cykl 16 szkoleń (w formie webinarów) dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego. Podstawowym założeniem szkoleń jest przedstawienie korzyści dla gminy i jej mieszkańców wynikających z takiego rozwiązania.

W kolejnych latach KOWR planuje kontynuowanie kampanii promocyjnej poprzez prowadzenie szkoleń, które zostaną skierowane do wszystkich podmiotów zainteresowanych założeniem spółdzielni energetycznej.

Departament Innowacji
KOWR
tel. 22 376 71 30

Zdjęcia: Fotolia, Andrzej, Miha Creative,
Fly and Dive.Stock.adobe.com

Korzystne zmiany

dla emerytów, rencistów i ubezpieczonych w KRUS

15 czerwca 2022 r., weszła w życie ustawa z 28 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zawiera ona szereg korzystnych zmian dla rolników.

Wśród najważniejszych zmian ustawa wprowadza m. in.: prawo do wypłaty emerytury rolniczej w pełnej wysokości bez konieczności zbywania gospodarstwa rolnego, większą ochronę dla ubezpieczonych i domowników całkowicie niezdolnych do pracy w gospodarstwie rolnym, doliczenie okresów odbywania służby wojskowej do wysokości emerytury rolniczej, skrócenie okresu umowy dzierżawy przy wypłacie okresowej renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, rozszerzony katalog osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników.

■ Prawo do wypłaty emerytury rolniczej w pełnej wysokości bez konieczności zbywania gospodarstwa rolnego

Rolnicy mogą pracować i jednocześnie otrzymywać swoją emeryturę rolniczą, tak samo, jak dzieje się to w przypadku emerytów pobierających świadczenie z ZUS. Rolnik emeryt nie musi teraz wyzywać się gospodarstwa rolnego – jak miało to miejsce dotychczas – żeby mieć prawo do wypłaty emerytury rolniczej w pełnej wysokości.

Emerytom, którzy mieli zawieszoną wypłatę części uzupełniającej emerytury rolniczej z powodu prowadzenia działalności rolniczej, Kasa podejmie z urzędu wypłatę świadczenia w pełnej wysokości w lipcowych terminach płatności.

Przy wznowieniu wypłaty części uzupełniającej emerytury rolniczej osobom, które ukończyły 75 lat życia, zostanie z urzędu podjęta wypłata dodatku pielęgnacyjnego.

Ustawa, która weszła w życie 15 czerwca wprowadza prawo do wypłaty emerytury rolniczej w pełnej wysokości bez konieczności zbywania gospodarstwa rolnego

Osobom takim ośrodki pomocy społecznej wstrzymają wypłatę zasiłku pielęgnacyjnego.

Działanie z urzędu nie wymaga od rolników składania wniosków.

■ Większa ochrona dla ubezpieczonych i domowników całkowicie niezdolnych do pracy w gospodarstwie rolnym

Prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy uzyskują również ubezpieczeni całkowicie

niezdolni do pracy w gospodarstwie rolnym, którzy posiadają co najmniej 25 lat podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowego.

Do 25-letniego okresu ubezpieczenia emerytalno-rentowego zalicza się m.in. okresy ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin oraz okresy innego ubezpieczenia, w tym za granicą.

W takim przypadku nie jest wymagane, aby całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w okresie podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu lub w ciągu 18 miesięcy od ustania tego okresu. Nie jest wymagane również udowodnienie 5 lat podlegania ubezpieczeniu w okresie ostatnich 10 lat przed złożeniem wniosku o przyznanie renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy.

■ **Doliczenie okresów odbywania służby wojskowej do wysokości emerytury rolniczej**

Od 15 czerwca br. osobom urodzonym po 31 grudnia 1948 r., które nie mają ustalonego prawa do emerytury z ZUS, zostanie doliczony do wysokości emerytury rolniczej okres odbywania czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim przed 1 stycznia 1999 r. – po 1% emerytury podstawowej za każdy rok. Dotychczas osobom

czas podstawę do wypłaty okresowej renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy stanowiła umowa dzierżawy zawarta na co najmniej 10 lat.

■ **Rozszerzony katalog osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników**

Rolnicy i domownicy, którzy podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie z mocy ustawy (działalność rolnicza

skowej jako żołnierz niezawodowy lub odbywania służby zastępczej.

Ponadto rolnicy i domownicy, którzy zostali wyłączeni z ubezpieczenia społecznego rolników z uwagi na objęcie ubezpieczeniem powszechnym w ZUS z tych tytułów, mogą złożyć w KRUS wnioski o przywrócenie do ubezpieczenia w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Dzięki tym przepisom rolnicy i domownicy mogą uzupełnić brakujący okres do uzyskania prawa do świadczeń emerytalno-rentowych lub wykazać się nieprzerwanym okresem ubezpieczenia społecznego rolników, który wymagany jest do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników podczas prowadzenia jednocześnie działalności rolniczej i pozarolniczej działalności gospodarczej.

■ **Rehabilitacja w Centrach Rehabilitacji Rolników KRUS także dla rolników – emerytów**

W wyniku zmian w ustawie, od 1 stycznia 2023 r. Kasa może kierować na rehabilitację leczniczą osoby uprawnione do emerytury rolniczej. Turnus rehabilitacyjny dla tych osób będzie trwał 21 dni.

■ **Turnusy regeneracyjne dla opiekunów osób niepełnosprawnych**

KRUS będzie kierował do Centrów Rehabilitacji Rolników także ubezpieczonych opiekunów osób niepełnosprawnych na tzw. turnusy regeneracyjne. 7-dniowe turnusy regeneracyjne mają na celu poprawę kondycji psychofizycznej i jakości życia opiekunów osób niepełnosprawnych. Przepisy te wejdą w życie 1 stycznia 2023 r.

Biuro Komunikacji
i Współpracy Międzynarodowej KRUS
tel. 22 592 64 05

Zdjęcia: Fotolia, Kzenon.Stock.adobe.com

BIULETYN INFORMACYJNY 7-8/2022

W wyniku zmian w ustawie, od 1 stycznia 2023 r. Kasa będzie mogła kierować na rehabilitację leczniczą osoby uprawnione do emerytury rolniczej

tym nie uwzględniano do emerytury rolniczej okresów innego ubezpieczenia społecznego.

■ **Skrócenie okresu umowy dzierżawy przy wypłacie okresowej renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy**

W celu zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej osoba uprawniona do okresowej renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy może zawrzeć umowę dzierżawy na okres, na jaki zostało przyznane jej prawo do renty (np. na rok lub 2-3 lata). Dotych-

prowadzona w gospodarstwie rolnym o powierzchni powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny produkcji rolnej) nadal podlegają temu ubezpieczeniu pomimo objęcia ich ubezpieczeniem społecznym w ZUS z tytułów:

- pobierania świadczenia integracyjnego lub pobierania stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych;
- pobierania stypendium w okresie odbywania studiów podyplomowych;
- pełnienia czynnej służby woj-

Moja Wizja Zero

Konkurs dla młodzieży

8 czerwca 2022 r. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) zainaugurowała IV Ogólnopolski Konkurs dla Młodzieży *Moja Wizja Zero*, który w tym roku przebiegać będzie pod hasłem *Bezpieczeństwo, Zdrowie i Dobrostan Rodziny w Gospodarstwie Rolnym*.

W wydarzeniu uczestniczyli wicepremier, minister rolnictwa i rozwoju wsi Henryk Kowalczyk, prezes KRUS Aleksandra Hadzik oraz przedstawiciele współorganizatorów.

Wicepremier Kowalczyk podczas inauguracji konkursu zwrócił uwagę, że w gospodarstwie rolnym pracują całe rodziny i dlatego tak ważna jest ich świadomość o występujących zagrożeniach.

– *Ważna jest świadomość zagrożeń, bo w rolnictwie wypadkowość jest duża, choć w ostatnich latach, dzięki działaniom podejmowanym przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, wypadkowość ta znacząco zmalała* – podkreślił i dodał: – *Musimy być mądrzy przed szkodą, przed utratą zdrowia, a ten konkurs przyczynia się do zwiększenia naszej świadomości o niebezpieczeństwach grożących przy pracy w gospodarstwie rolnym.*

■ Strategia Wizja Zero

Konkurs odbywa się w ramach międzynarodowej strategii *Wizja Zero*, której głównym celem jest wyeliminowanie wypadków przy żmrcy oraz chorób zawodowych, co wiąże się ze stworzeniem lepszych warunków pracy i poprawą zdrowia rolników.

KRUS od ponad 30 lat aktywnie prowadzi działania prewencyjne w zakresie bezpieczeństwa pracy

w gospodarstwach rolnych. Popularyzacja założeń strategii podkreśla wagę tych działań i pozwala dotrzeć z przekazem prewencyjnym do

Gospodarstwo rolne to miejsce, w którym praca łączy się z życiem codziennym, co wymaga szczególnej uwagi, jeśli chodzi o zachowanie zasad bezpieczeństwa – podkreślała w czasie inauguracji konkursu prezes KRUS Aleksandra Hadzik

jeszcze większego grona rolników.

W tym roku Kasa zwraca szczególną uwagę na funkcjonowanie rodziny w gospodarstwie rolnym, w odniesieniu do 7 Złotych Zasad Strategii *Wizja Zero*;

- Zasada 1: Przejmij inicjatywę – zaangażuj się;
- Zasada 2: Zidentyfikuj zagrożenia – kontroluj ryzyko;
- Zasada 3: Zdefiniuj cele – stwórz program;
- Zasada 4: Zapewnij zdrowy

i bezpieczny system pracy – bądź dobrze zorganizowany;

- Zasada 5: Zadbaj o bezpieczne otoczenie w gospodarstwie: maszyny, narzędzia i stanowisko pracy;
- Zasada 6: Poszerzaj wiedzę na temat zasad bezpieczeństwa w gospodarstwie.
- Zasada 7: Daj dobry przykład i motywuj innych.

■ Zadanie konkursowe

Zadaniem konkursowym jest przygotowanie przez młodzież w wieku od 13 do 21 lat krótkiego filmu promującego bezpieczne zachowania w rolnictwie, ze szczególnym podkreśleniem roli rolniczej rodziny w kształtowaniu zasad ochrony życia i zdrowia na wsi.

– *W tym roku chcemy zwrócić szczególną uwagę młodych twórców na trzy filary Wizji Zero: bezpieczeństwo, zdrowie i dobrostan,*

nie tylko rolnika, ale także całej jego rodziny. Gospodarstwo rolne to miejsce, w którym praca łączy się z życiem codziennym, co wymaga szczególnej uwagi, jeśli chodzi o zachowanie zasad bezpieczeństwa – powiedziała prezes KRUS Aleksandra Hadzik.

■ Patroni i organizatorzy wydarzenia

IV Ogólnopolski Konkurs dla Młodzieży *Moja Wizja Zero – Bezpieczeństwo, Zdrowie i Dobrostan Rodziny w Gospodarstwie Rolnym* odbywa się pod patronatem honorowym ministra rolnictwa i rozwoju wsi Henryka Kowalczyka.

Współorganizatorami konkursu są: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Państwowa Inspekcja Pracy, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, AGRO Ubezpieczenia – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych oraz Fundacja PGE. Patronat medialny nad konkursem sprawuje TVP Info.

Biuro Komunikacji
i Współpracy Międzynarodowej
KRUS
tel. 22 592 64 05
Zdjęcie: archiwum KRUS

Najważniejsze informacje

- konkurs skierowany jest do młodzieży w wieku od 13 do 21 lat włącznie;
- zadaniem konkursowym jest nagranie krótkiego filmu (od 30 s. do 2 min.) na temat kampanii *Wizji Zero* i co najmniej jednej z jej siedmiu Złotych Zasad, ze szczególnym zwróceniem uwagi na funkcjonowanie rodziny w gospodarstwie rolnym;
- zgłaszając film należy go zapisać w pliku wideo w formacie AVI lub MPEG-4. Jakość i format pliku powinien umożliwiać odbiór filmu z urządzeń stacjonarnych i przenośnych (tablety, smartfony, SmartTV, itp.);
- zgłoszenie do udziału w konkursie polega na wypełnieniu formularza zgłoszeniowego. Więcej informacji w Regulaminie konkursu na stronie www.krus.gov.pl.

Biuletyn informacyjny nr 7-8/2022 (243). Wydawany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Redagowany pod kierunkiem Małgorzaty Książyk, przy współpracy z kolegium redakcyjnym w składzie: Justyna Adamska, Magdalena Bartosińska, Dorota Białczak, Joanna Czaplą, Nina Dobrzyńska, Karolina Gawęł, Joanna Gierulska, Waldemar Guba, Wanda Klepacka, Agnieszka Kłódkowska-Cieślakiewicz, Lidia Kostańska, Teresa O'Neill, Anna Radecka, Paweł Wojcieszak, Magdalena Zasepa, Elwira Zdrowska.

Opracowywany przez zespół w składzie: Ewa Jaroszewicz, Mariola Marczak.

Współpraca: Alicja Daniluk-Jankowska. **Zdjęcia na I i II str. okładki oraz str. 1:** Marcin-, Stanisław Błachowicz-, Mateusz-, Senatork-, Marilyn Barbone-, Smilevs.Stock.adobe.com.

Redakcja: ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa; tel. (22) 623 11 75, (22) 623 20 68.

Łączność z czytelnikami: Biuro Prasowe MRIRW ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa, e-mail: rzecznik.prasowy@minrol.gov.pl.

Wersja internetowa: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/opracowania-i-publikacje>; <http://www.gov.pl/web/arimr/biuletyn-informacyjny>;

ISSN 2719-5147. Podpisano do druku: 19 lipca 2022 r.

Nakład: 8000 egz. **Druk:** Zakłady Graficzne TAURUS Roszkowscy Sp. z o.o., Kazimierów, ul. Zastawie 12, 05-074 Halinów.

Redakcja wyraża zgodę na kopiowanie, reprodukcję i rozpowszechnianie w celach niekomercyjnych, w całości lub w części, materiałów tekstowych. Podmiot korzystający z materiałów tekstowych, opublikowanych na stronach czasopisma, zobowiązany jest do zamieszczenia informacji o ich pochodzeniu.

Zabronione jest kopiowanie, reprodukcję i rozpowszechnianie materiałów graficznych, tj. ilustracji, rycin, zdjęć, itp.

ZEROOO

Ogólnopolski Konkurs dla Młodzieży
Bezpieczeństwo, Zdrowie i Dobrostan
Rodziny w Gospodarstwie Rolnym

2022

Nakręć film
i wyślij zgłoszenie na adres:

wizjazero@krus.gov.pl

Termin przesyłania prac konkursowych upływa 31 października 2022 r.

Szczegóły na www.krus.gov.pl

Patronat Honorowy

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Wiceprezes Rady Ministrów Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Henryk Kowalczyk

A Partner of

VISION ZEROOO

Safety. Health. Wellbeing.

Organizatorzy:

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Patronat medialny:

Silna wieś, Silna Polska

Wsparcie finansowe:

- płatności bezpośrednie
- płatności obszarowe
- ubezpieczenia upraw i zwierząt
- dopłaty do nawozów i paliwa rolniczego

Wsparcie społeczne i rozwój:

- 13. i 14. emerytura
- emerytura bez konieczności zbywania gospodarstwa
- uwolnienie Rolniczego Handlu Detalicznego
- działalność Kół Gospodyń Wiejskich

Więcej informacji na stronie silnawies.gov.pl

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

